

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDÅN

God Jul!

Läs om—

JULMATEN och JULKRUBBAN
som är farlig som är italie-
narnas förtjus-
ning

*
"DEN SVENSKA LÄRKAN"
Henriette Nissen-Jenny Linds
medtävlarska, som är glömd,
men värd att äras
och minnas

JAEGER
HOVFOTO

*
JULFAMNE
Novell av Elisabeth Kuylen-
stierna-Wenster

— i detta n:r

K R Ö N I K A

OM NÄSTANS FEL OCH EN IDEALISK FAMILJ

DE GODA FÖRESATSERNAS TID ÄR i antågande. Ty vem avger icke Brage-löften på nyåret? Hur mycket bättre skall man inte bli på det nya året.

Men först, innan man börjar med de goda föresatserna, måste man gå till rätta med sig själv.

Eller, om man tycker det är otrevligt, med andra. Alltså:

Varför kallas svensken Nordens fransman?

Är det för han är slösaktig, där fransmannen är sparsam, är det för han helst undviker »fruntimmer», när fransmannen icke kan leva utan kvinnor, är det för han ser snett på alla ungar, där fransmannen dyrkar barn?

Jag läste härom dagen en dams klagan över just svenskarnas ovilja mot barn. Husvärdarnas är känd och bevittnad: en familj med många barn har nästan ingen möjlighet att få en hygglig bostad. Under kristiden var det så gott som ogörligt. Då kunde en husägare sovra efter behag och det var knappast andra än pensionerade generalmajorer utan barnbarn, som släpptes igenom sållet. Men även nu är det lättare för en kamel att komma igenom ett synålsöga, än för en barnrik familj att komma genom en av portvakt vaktad port.

Damen som vecklagade, hade fått till svar på sin förfrågan, var hon kunde få ställa barnvagnen att, »det här är ett fint hus, så här får inte finnas några barnvagnar.»

En barnvagn, såväl som ett barn, missklär nämligen ett fint hus.

Annorlunda är det i Frankrike! Där är en liten unge hela husets, hela kvarterets glädje. Ingen överproduktion, därför uppskattning, framkastar läsaren. Nå, men tänk på Italien då! Där krälar det ju med ungar och värre blir det, om Mussolini får det som han vill, men ändå anses barnen där som lika många guds gåvor.

Jag reste en gång på tredje klass mellan Rom och Florens. Nattåg. Fullt. En skrikande baby höll hela kupén vaken. Ingen grälade, alla var fulla av deltagande och goda råd. Modern och barnet voro centrum för hela tågets välvilliga intresse. Mannen var stolt och viktig, trots att ungen skrek som en gast.

Och jag har varit med om att en italiensk mamma, när hon skulle av vid en station för att köpa middagskorgen, lade sin månadsgamla baby under en ström av älskvärda ord och nickningar i knäet på en herre, som satt mitt emot i kupén och som blev så gott som lamslagen av förskräckelse. Han var nämligen svensk.

Men jag har också rest i Sverige och sett hur mammorna, djupt generade, försöka tysta sina småbarn. Jag har varit en sådan mamma själv, och jag försäkrar, det har inte varit roligt. Och jag har tänkt, varför kan inte snälla Granholm sätta in kupéer »för resande med småbarn», det finns ju redan för resande med hundar.

Jag försäkrar att medelsvensken och -svenskan resa hellre ihop med en hund än med ett lindebarn. De sky lindebarn.

En fransman, och sydlänningar i allmänhet, ser en madonna i modern och barnet, en svensk ser i samma konstellation ett fruntimmer med en unge, och han har inte minsta lust att låta sina cirklar rubbas av något så trivialt.

En moder är i Frankrike, antingen hon är ung eller gammal, vördnadsvärd, här är hon, som vi dagligen se, inte precis detta.

Att ta sig fram med barnvagn i Stockholm är ungefär det mest nervpåfrestande man kan ta sig för, att gå med barnvagn över Paris boulevarder är ett triumftåg! Polisen stannar trafiken, den stolta modern seglar över, skjutande framför sig sin dyrbara börda, Frankrikes hopp; hela gatan ler.

Men försök gå över Slussen med barnvagn, och ni gör aldrig i livet om det!

*

Kanske kärleken och intresset för barnen bottnar i de sydländska folkens större skönhetssinne. För den som har ögon att se med, är ett barn världens största konstverk. Ingenting är vackrare. Barnens ögon skådar världar, som vi förlorat, men kanske ana någon gång i drömmen, intet djuriskt finns i barnens gudatecknade drag, och påminna de om något jordiskt så är det om de stora mästarnas mest benådade verk.

Ack, vi svenskar, vi ha inte mycket förstånd på vad som är vackert i världen, när vi icke böja knä för det underbaraste av allt, barnet.

Barnet ingår icke i vår religion, icke i vår skönhetslängtan.

*

En sömmerska, en av de mycket anlitade i Stockholm, har vänt sig till mig och bett mig säga ett ord om och till Stockholms fina damer.

.....
Vad är det för fel med dem då?

Prenumerera på Idun 1930!

Och gör det i god tid så att intet avbrott sker i expedieringen av Er tidning. Med detta nummer följer blankett för prenumeration 1930, som ifylles och inlämnas till närmaste postanstalt. Prenumeration kan också verkställas på Iduns expedition.

Helt år uppl. B kr. 15:—
Halft år " B " 8:—
Helt år " A " 17:—
Halft år " A " 9:—

Rättelse. Ett beklagligt tryckfel förekom på förra numrets omslagsbild, där det meddelades att de båda porträtterade ungdomarna uppträtt på en julfest i Franska skolan. Julfesten ägde rum i Anna-skolan, vilket härmed till rättelse meddelas.

De betala, i ganska stor utsträckning, helt enkelt inte sina räkningar!

Och där sitter den stackars sömmerskan, med sina stora utlägg för material och sybehör, arbetskraft, atelierer och allt vad det är.

Kräv det fina sällskapet, sade jag indignerad.

Men sömmerskan utlade för mig, att något sådant är otänkbart. Man skickar räkning en eller ett par gånger, helt diskret, men se'n finns intet mer att göra. Utom att vänta och hoppas, förstås. Ty man kan inte skicka utmätningsmannen på grevinnan X eller friherrinnan Y. Då finge man nämligen ögonblickligen säga farväl till hela societeten. En sömmerska skall nämligen veta, att alltid vara lika älskvärd, hur länge det än dröjer med betalningen. Och hur väl hon än behöver pengarna.

Alltså, betala era räkningar, mina charmanta damer, innan nästa års sol rinner opp! Världen vänder sig som herrskapet vet; jag känner en sömmerska som för ett lustrum sedan hörde till the upper ten i Ryssland. Nu är hon som sagt sömmerska i ett främmande land. Och har fått mycket att fundera på.

Världskocken rör i gröten, bottensatsen kommer upp och det som var överst, kommer kanske underst.

Så ingen kan vara så säker på att inte en gång bli en stackars sömmerska, som förgäves försöker förmå sina fina kunder att göra rätt för sig!

*

Till slut en vacker historia:

En upptäcktsresande har funnit det idela hemmet. Det lyckliga hemmet bestående av trofasta föräldrar och väluppfosttrade barn.

Mannen är strikt monogam. Han ser icke åt andra kvinnor. Han är absolut trogen mot sin maka, liksom hans hustru är honom trogen. Skilsmässor förekommer icke.

Båda föräldrarna sysselsätta sig så gott som uteslutande med sina barn, lära dem, hjälpa dem, skydda dem. Nöjen och uteliv förekommer icke. Däremot ett friskt och härdande friluftsliv. Sjukdomar är okända begrepp.

Var finnes denna goda familj? I Afrika. Så mycken dygd förefinnes blott i urskogen. Hos gorillorna. Varav ses att vi kunna vara stolta om aporna vilja räkna släktskap med oss.

*

GOD JUL.

Vagabonde

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

JULMATENS FARLIGHETER

En jultradition som borde bort. — Ett sanningsord från läkarna.

OM JULEN SKOLA VI BLI SOM barn. Det låter vackert och är så också — till en viss, mycket bestämd gräns. Den gränsen borde dragas vid julmaten, men den går inte där. Vi efterlysa den härmed. Förnuftets röst tiger inför ett av fet, härligt god julmat dignande bord. Här kommer barnet inom oss fram, barnet, som vill ha allt vad det ser och helst stoppa allt i munnen. Men en sund barnsmak skulle reagera kraftigt mot allt det feta och överfeta, mot att hopa skinka, sylta, julkorv, grishuvud, tunga, risgrynsgrot, lutfisk och smörbakelse i vårt arma inre på en gång. Och efter en kort paus lägga in ett lass nötter, mandlar, fikön, russin och konfekt.

Eftertankens kränka blekhet kommer först dagen efter eller några dagar efter. För de flesta tvingar den sig fram med obehagliga förmimmelser, som vi här inte behöva närmare gå in på.

I många andra avseenden ha vi tagit några steg, om än stapplande mot en förnuftig diet. Varför skola vi just om julen fullständigt slänga all vår surt förvärvade kunskap om vår stackars kropp överbord och dyka på huvudet in i ett alldeles orimligt frässeri.

— Traditionen, svaras det, man kan inte gärna vid julen, som är en minnenas och familjens urgamla högtid bryta mot god gammal sed.

Jo, för all del. Man kan visst bryta mot gammal sed, då den inte är god. För den delen har man också brutit mot seder, som varit goda såsom t. ex. traditionell svensk utsmyckning av hemmet med enkla, vackra saker, som man gjorde själv.

Julförberedelsernas glada brådska har sin stora tjusning, arbetet för festen, som skall komma, är bland det roligaste, som kan tänkas för många hem. Om man inte får stå i och lägga sig fyrdubbel för maten till jul, så blir det ingen riktig jul.

Betyder då verkligen allt det där materiella så mycket? Det finns i alla fall julstök tillräckligt, även om en del av maten försvinner.

Den behöver för resten inte försvinna. Men sprid den över helgdagarna.

Så ha redan många gjort och må bra av det.

Akta Er för julmaten, säga läkarna i denna aktuella enquête, som kanske blir ett obehagligt men dock nyttigt memento för juldagarna.

Hur många som må illa av att inte göra så, skulle vi kanske kunna få uppgift om av våra magläkare, vilkas praktik visar en starkt uppåtående kurva omedelbart efter jul. Men vi avstå från alla indiskretioner. Dock ha vi inte kunnat motstå frestelsen att fråga några stockholmsläkare om deras åsikt om julmaten. Svaren bekräfta i de flesta fall våra värsta aningar. Här följa de.

Utslitna på julstöket.

Doktor Ruby Lind har sett för många husmödrar slita ut sig på julstöket för att vara någon vän av detta. Hon säger:

— Även i de enklaste hem vill man göra sitt bästa att fira julen. Då arbeta husmödrarna dubbelt mot vad de tåla för att laga julmaten till helgen. I många fall har jag varit absolut tvungen att förbjuda julstöket och lägga en husmor till sängs, för att hon skulle hämta sig. För en utslitet och uttröttad människa är fet och tung mat det värsta, som finns. Organismen orkar inte med att smälta den och på så sätt blir julen en dubbel fara: överansträngning före helgen och olämplig mat, så fort julafton kommer.

Det skulle väl finnas ett sätt att laga till julmaten, så att den bleve mindre tung. Risgrynsgroten t. ex. blir mera lättsmält, om man kokar grynen med vatten i stället för mjölk och rör ut dem med grädde.

Julaftons matsedel skulle betydligt vinna på att tunnas av åtskilligt. Det är förstås hävdvunnet, att all julmaten skall sättas fram på en gång då. Man pläderar med berätt mod falskeligen för att det skall ju bara vara en smakbit av vad som står på bordet.

Men dopp i grytan, skinka, korv, sylta, lutfisk och gröt, klenäter eller smörbakelser med sylt är i och för sig alldeles för mycket, även i små kvantiteter. Det tunga brödet man äter om julen och som måste vara färskt, gör också sitt till att förvärra effekten.

Sen kommer folk till läkaren och kla-

gar över att de förkyllt sig eller fått något åt blindtarmen. De kan inte förstå, hur det gått till. Men dåliga känner de sig. Ingen enda vill medge, att det är julmaten, som ställt till med opassligheten. Nej, tycker någon det.

Det skulle vara mycket mera att säga om julmaten, tycker doktor Lind, men själv har hon inte tid med mera för den här gången, hennes utslitna julhusmödrar vänta henne.

Julen magsjukdomarnas högsång.

Magspecialisten doktor Sigge Wikander gör en skräckmålning av julens följder för dem, som inte äro utrustade med berg-hälsa. Tyvärr är skildringen blott alltför sann. Han säger:

— Liksom rötmanaden är säsong för tarmsjukdomar såsom diarrhé och dysenteri, så kan man säga att vid tiden mellan jul och nyår de akuta sjukdomarna uppträda i magsäcken, gallblåsan, respektive tolvfingertarmen, nästan epidemiskt. Akuta magblödningar och gallstensanfall höra till ordningen för dagen för alla magläkare, och detta beror på frässandet i svårsmält mat. Kombinationen rökt svinhuvud med presssylta och rödbetor med ättika, snapsar eller glögg, som gör att man kan äta mer än vanligt, därtill mandlar och nötter — ja, det behövs sannerligen inte mera. Det är inte bara de stora kvantiteterna det kommer an på utan lika mycket det koncentrat av svårsmälta saker, som man inmundigar vid julen, lika i alla samhällsklasser. Spriten förbättrar inte saken, så tuggar man kanske slarvigt, som nog händer särskilt i sällskap och sköljer ner det hela med glögg eller snapsarnas mångfald. Ett magsår, som kanske annars inte skulle nämnvärt besvärat, bryter då vanligen upp, eller akuta gallstensanfall uppträda på grund av den massa fett, som man förtärt.

Om man kunde varna folk för att äta sådana stora kvantiteter, varna dem för alltför mycket fett, men hur många är det som lyssnar till den varningen om julen. Alla magspecialister veta av en sorglig erfarenhet, att mänskligheten vill föräta sig just då utan att det ringaste bry sig om följderna av frässeriet.

(Forts. sid. 1464.)

Tomtens Skurpulver

gör
köket
till

Husmoderns stolthet

"DEN SVENSKA LÄRKAN"

HENRIETTE NISSEN SOM VAR SAMTIDA LANDSMANINNA TILL JENNY LIND OCH EN FIRAD STJÄRNA PÅ EUROPAS SÅNGSCENER.

EN INTRESSANT NYHET I MUSIKAKADEMIENS ARKIV.

Henriette Nissen-Saloman.

I ÅR FÖR FEMTIO ÅR SEDAN dog i en liten tysk stad en svensk sångerska, som icke blott var samtidig med utan även nådde upp till samma ryktbarhetens högsta höjd som Jenny Lind. Jenny Linds namn och öde och storhet är känt av snart sagt varje svensk, Henriette Nissen-Salomans namn är glömt av snart sagt varje svensk. Och ändå var hon, som Jenny Lind, för bara sextio, sjuttio år sedan en av kontinentens mest uppburna och hyllade sångerskor. Från att ha varit en strålande uppenbarelse och, för många av dem som hörde henne, en oförglömmelig konstnärlig upplevelse, har hon blivit en liten bunt gulnade brev och ett par spalter i ett speciallexikon.

Den praktiskt taget enda källan för den, som vill forska fram en levande bild av denna en gång så levande människa, är en brev- och dokumentsamling, som med ett oryggligt nit och intresse hopsamlats och nu donerats till Musikaliska akademien av Daniel Fryklund, ett av den svenska musikforskningens starkaste stöd och ägare av stora samlingar musikrariteter. Det på ett rörande sätt roligaste bidraget, som ger de första fasta konturstrecken till bilden av Henriette Nissen, är en dödsruna, skriven i Svea Folkkalender år 1880 av en herre vid namn Axel Krook. Ur det lilla dammdoftande häftet slår en fläkt av det borgerligt hemtrevliga och poetiskt förtjusande — så som endast det seklet kunde säga det ordet, litet med Sehlstedts och litet med Sigge Wulffs röst — 1800-talet emot en, och där, sist i raden, kommer den lilla högstbeskedligt bestickande berättelsen om den sjungande svenska flickan som blev den europeiska sångpublikens gunstling.

I ett hörnhus vid Drottninggatan i Göteborg, där manufakturhandlare Nissen hade sitt förmögna hem, föddes 1819 Henriette Nissen. Och inom inte många år ljöd, enligt Axel Krook, genom de stora rummen ofta ett vädjande syskonbud: »Jetta, Jetta, kom och sjung för oss.» »Och Jetta, ett litet mörklagt barn, nickade glättigt med det svarthåriga huvudet och hoppade lekande fram till pianot. Det var tyst i familjekretsen, tyst i den stora salen, ge-

nom hvilken blott böljade visornas tonvågor, under det modern i soffan tappade handarbetet i knäet och med detta oefterhärmliga leende, som för en moder i dylika fall är öfligt och naturligt, följde den av de unga beundrade dotterns små konsertföredrag.» Bättre än den lilla utgjutelsen, skriven i en soligt bedrövad minnesstämning år adertonhundraåttio, kan ingen skribent nu återge den lilla familjescenen, där sångerskans bana fick sin tro skyldiga början.

Länge fick dock inte »den lilla lärkan» gnola ostört för ett storögt jämnarigt auditorium. Publikens i den soliga salongen vid Drottninggatan utökades stadigt med vuxna och mer konstförståndiga lyssnare och när dessas beundran började likna barnens tog Jetta det första steget ut i den farliga och främmande världen. Så såg nog i varje fall Jettas mor »som för en moder i dylika fall öfligt och naturligt är» på dotterns första lilla resa till Köpenhamn med dess större utbildningsmöjligheter.

Dit for Jetta huvudsakligen för att låta den danske balettmästaren Bournonville döma om hennes framtidsplaner. Följden av hans dom var, att Jetta i stället för att i dotterlig anspråkslöshet packa ihop noterna och bästa krinolinerna och guppa i kalesch hem till Drottninggatan igen, vände sin 19-åriga håg och fantasi mot Paris. Och manufakturhandlare Nissen visade sig kunna se ganska långt ut över disken med muslinspackorna då han bestämde, att skulle Jetta studera, så skulle hon studera fint. Närmare bestämt allra finast, för dåtidens främste sånglärare, Manuel del Garcia. Det var bara det, att vem som helst fick inte studera för Manuel del Garcia — man kan se för sig Jettas lilla bleka ansikte under det tunga mittbenade svarta håret, där hon stod inför provsjungningen vid pianot, med gånghud på de bara armarna och händerna nervöst strykande krinolinens ostyriga böljande. Så gav den fruktade ett tecken och Jetta sjöng. Hur provet förlöpte ger Axel Krook besked om: »... Manuel del Garcia, som genast vid första provsjungningen förklarade sig något belåten med hennes röstinstrument och musikalska

anlag samt med en viss liflig hänförelse spådde, att däraf månne bliva något stort.»

Hos Garcia mötte Henriette Nissen för första gången på sångens tävlingsarena Jenny Lind. Och redan från början blev det nog så, att det för dem båda blev en tävling. Det förste mödes sötme var inte överväldigande. Jenny Lind kom till sin nya lärare totalt överansträngd av sceniskt arbete hemma och möttes av Garcia med ett bryskt »ma chère, vous n'avez pas de voix —» Alltså fick Jenny sitta på en stol vid väggen med det blonda huvudet misslynt böjt och ögonbrynen hopdragna över de vackra ögonen medan Henriette framme vid pianot enligt Krook »slösade med tonernas silfver men alltid klokt tog vara på deras värde i guld och ibland kunde med lindrig förtrytelse utbrista: Här skall du få sitta, Jenny, och lära medan jag sjunger, utan att det kostar dig något.» Manufakturhandlare Nissens dotter skulle dock få uppleva, att Jenny Lind skulle ge henne lärdomar, som skulle kosta henne mer av konstnärligt lidande än hon egentligen hade råd att betala. Manuel del Garcias slutomdöme om de båda svenskorerna »näktergalen och lärkan» att: »Om Jenny hade Henriettes röst och Henriette Jennys intelligens så skulle någon av dem bli världens största sångerska» skulle för Jetta en gång få en högst ödesdiger betydelse — man kan ersätta röst med intelligens men knappast intelligens med röst.

Ännu fläktade segerns gudinna dock starkast med lagerns kvist över det mörka huvudet. Ett år före Jenny Lind debuterade Henriette Nissen med glänsande framgång som Adalgisa i »Norma» på italienska operan i Paris. Och tack vare en vad en modern scenadept skulle kalla jättechans fick hon sedan en gång utan repetition genom ett sjukdomsfall rycka in i Rosinas roll i »Barberaren», parisarnas hjärtan smulto inför den sortens blixtrande ambition och hon fann sig, ung, främling och ny i konsten, engagerad som favorit vid den förnämliga scenen.

År 1843 vågade Henriette Nissen ta upp tävlan med Jenny Lind hemma i Sverige. Hon gav en konsert i Ladugårdslandskyrkan och en på Operan och lät djärvt stockholmarna göra en jämförelse mellan de båda Garciaeleverna. Och hon fick därvid konstatera att segergudinnans lager inte bytt hand, men att den nu sträcktes ut mellan dem båda; vad Jenny Lind ägde av nordisk ljuvhet och själslig omedelbarhet det ersattes hos Henriette Nissen av smak och temperament.

Efter den första korta svenska sejouren började Henriette Nissens stora tid. Hon reste och konserterade i krävande bortskämda fackkunniga musikstäder, aldrig länge på samma plats, alltid mött av jubel när hon kom och följd av ett ärligt au revoir när hon for. Det var aldrig någon tvekan i om-dömet om henne, berömmet behövde aldrig

pressas fram med ett leende som sade annat. Det var en fullkomlig eriksgata där segervagnens fyra hästar hette ungdom, skönhet, begåvning och gudarnas välvilja. Efter inte lång tid spändes ännu en häst för vagnen, som drog snabbast och starkast — kärleken. 1848 lämnade Henriette Nissen Italien och ändrade sängfärdens riktning norrut, London, Sverige, Norge, Hamburg och sist Leipzig. I Leipzig träffade hon den danske tonsättaren Siegfried Saloman och år 1850 vigdes de i hennes hemstad.

Länge satt dock inte fru Henriette stilla och lät den kontinentala fläkten av ryktbarhet svepa över släkt och stad; inte långt efter bröllopet stod hon åter på tysk estrad och neg leende för blomster i tal och skrift och buketter. Och i Berlin strax efteråt stod den huvuddrabbning mellan henne och Jenny Lind som var oundviklig. Henriette Nissen sjöng på Berlins stora opera kort efter Jenny Lind. Hon hade fulla hus och möttes av begeistring, men av vad som låg i luften och delvis sades tvingades hon definitivt att inse, att lärkans sång i sin art kanske inte stod näktergalens efter, men att näktergalen var en förnämligare fågel. Den Berlintiden måste ha varit mycket sårande för den av de tävlande som konstaterades vara inte minst men mindre, och den födde även hos Henriette Nissen ett bestämt beslut att icke vidare uppträda på någon scen. En kort tid reste hon ännu, sedan mottog hon ett anbud från Petersburg att tillsammans med Anton Rubinstein bli lärare vid dess musikkonservatorium. Hon accepterade och för lång tid förankrade hon sitt hem, sin verksamhet och sin popularitet i den ryska aristokratiens musikkulturer och musikförfinade miljö. Hon hade inga egna barn, men vid skolan i Petersburg fick hennes sångkonst och sångentusiasm många ättlingar. 1870 fick Henriette Nissen Litteris et artibus, så kejserliga ryska orden »pour le mérite», så ryska röda korsets hederstecken och många andra världsliga uttryck för uppskattning av hennes konst — det var alltid ett visst fras av festivitas över henne, antingen hon gick före sina adepter på sångarens törnbeströdda stig mot höga C eller gjorde reverence för deras ryska majestäter och furore vid deras majestäters praktfulla hov.

Efter en lycklig tid i Petersburg, därifrån hon låtit många fåglar av sin sång-

konst flyga ut över världen, sällsynta sjungande fåglar med nordiskt klara eller tropiskt tunga toner i strupen, men ingen av dem i sånglig storhet flygande i jämnhöjd med den svenska lärkan, dog Henriette Nissen 27 augusti år 1879 i den lilla tyska staden Harzburg.

Enda hjälpen att fylla denna ram av fristående fakta omkring Henriette Nissens liv med bilden av en levande människa har man i den lilla brevsamling, som är allt som återstår av påtagliga ting från denna ganska sagolika bana. Och de breven äro värda att läsas. Flera av dem, på papper tunt som blomblad med sirlig mörknad stil och H. N. i ett halvt osynligt monogram i ena hörnet, äro små bestickande vittnesbörd från en tid då telefonen inte fanns utan Madame Nissens tjänsteflicka klapprade iväg på söndagsmorgonen över kullerstenarna från det ena låga huset till det andra med små biljetter. Och själva orden äro lika mjukt och sirligt älskvärda som papperet: »Veuillez, Monsieur, agréer mes salutations respectueuses.»

De flesta av breven är skrivna av Siegfried Saloman till en vän och tidningsutgivare i Leipzig. Man får ett starkt och ganska rörande intryck av Siegfried Saloman som en snäll människa, litet om sig för sin frus räkning, mycket stolt över henne och mycket kär i henne. I nästan alla breven, från deras bröllopstid och ända till långt efter hennes död, är Henriette med, ibland blott som »meine Frau grüsst Sie herzlich», men ofta i små utförliga notiser om hennes framgångar och ofta med gulnade tidningsurklipp, som han skickar till den käre vännen att läsa. Från Bremen år 1855 ger han i några rader en liten bild av deras tillvaro: »Skickar en liten recension. Henriette sjöng här på en privat konsert och blev strax efteråt inbjuden till nästa konsert. Mellan dessa båda sjöng hon vid hovet i Oldenburg. I Hamburg träffade vi Jenny Lind.» Från Köpenhamn år 1856 samma stolta och ömma tonfall: »— hon gav tre konserter, en i Frimurarlogen, där svenske kungen och prins Oscar voro, och de två andra i teatern med överfulla hus. Sedan i Göteborg och Stockholm, utsålda hus på Operan. Av svenske kungen fick Henriette en kostbar briljantbrosch. I Köpenhamn blev hon inbjuden att sjunga på en stor soaré som danska änkedrottningen gav —». Även från Sydtyskland sänder han glada tidsender till leipzigervännen: »I Baden-Baden sjöng min fru mycket, i synnerhet i en fransk salong. Storhertiginnan Sophie i Karlsruhe visade oss stor välvilja och vid avskedet satte hon själv ett armband på min frus arm —». Från Petersburgstiden finnas rörande vittnesbörd om hans nit att tillvarataga makans intressen: »Jag sänder en artikel över min frus mångåriga verksamhet i korsband. Den är berömd genom Petersburgs förnämsta tidningar och det vore bra om du ville ge artikeln plats i din tidning —». Vackrast äro dock hans brev från tiden närmast efter hennes död, ännu långt efter den 27 augusti bära de breda sorgkanter. »Ich bin von Schmerz dermassen niedergebeugt, dass ich unmöglich länger Berichte von hier aus senden kann. Bemitleidigen Sie mich —. Ich selbst bin untröstlich und weiss nicht wo Kraft haben mein Unglück zu tragen. Herzlich Ihr trostloser S. S.» Och flera år efter, när han är bosatt i Stockholm, undertecknar han små skämtsamma biljetter till en vän med »Paul utan Virginie —»

I brevsamlingen finnas, utom dessa, även många brev till Henriette och Siegfried Saloman från den tidens store inom musikens värld, Meyerbeer, Saint-Saëns, Liszt, Rubinstein, Mendelssohn och många andra. De två för lekmannens musikforskningar roligaste äro ett från Jenny Lind, som i sin korthet och kärvhet tydligt visar, att tonen mellan de två i vardagslag inte var fullt så strålande som när de stodo på en estrad. »Min goda Henriette. Om det roar herrskapet att komma så är vår quartett i quäll kl. 1/2 8. Vänskapligen Jenny Goldschmidt.» Man hör ganska tydligt, att värdinnans förtvivlan inte skulle vara direkt osläcklig om det inte roade herrskapet att komma. Det andra brevet är från Kristina Nilsson i Amerika och är lika hjärtligt som Jenny Linds är blekt: »Min kära Henriette, min make lovade mig att lämna litet plats för att skriva till dig, men egoist som han är så har han fyllt alla fyra sidorna. Jag måste alltså omfamna dig litet på sidan om, något jag gör av hela mitt hjärta och för hela den tid som jag inte skrivit. Jag tror inte att korrespondens är svenskarnas starka sida, men det hindrar inte att de äro trogna mot sina vänner. Jag ber min kära Henriette förlåta min lakonism och omfamnar dig och din make — comme je vous aime! votre Christine.»

Över Henriette Nissens namn och liv och sångliga betydelse har dammet fått lägra sig tjockt och grått medan Jenny Linds minne varje år torkats med folkpopularitetens dammtrasa och glänser lika strålande som en gång hon själv. Man måste fråga sig: varför? Och man måste svara sig: den man minns var den större. Den större människan, som i sin konst nådde det centrala och i sin sång gav människorna en aning om det gudomliga. Men så glömd som Henriette Nissen blivit var hon ändå icke värd. Hennes europeiska rykte var för stort för att det skulle vara rättvist att hennes svenska minne nu är mindre än intet. Jenny Lind var stor som sångerska och konstnär, Henriette Nissen var stor kanske bara som sångerska, hälften av den minnesgoda vördnad vi skänka den ena borde också tillkomma den andra.

B. A.

Concert.

Med kongelig allernådigt Tillbede

Hfr. Henriette Nissen,

Sängerinde ved den italienske Opera i Paris,
Torsdagen den 6te Juli 1843, Kl. 7,
med Understøttelse af det kongelige Capels Medlemme (under Anførelse af
Hr. Concertmester Weysebaall)

En Concert
paa det kongelige Hoftheater,
af følgende Aabed:

Første Afdeling.

1. Overture til „De to Dage“ af Cherubini.
2. Arie af „Puritane“ af Bellini, sunget af Hfr. Nissen.
3. Variationer for Fløite, af Hummel, udføret af Hr. Capelmesteren J. Petersen jun.
4. Duet af „Barbera i Sevilla“ af Rossini, sunget af Hfr. Nissen og Hr. Schram.

Anden Afdeling.

1. Overture til „Tosca“ af Verdi.
2. Arie af „La Sonnambula“ af Bellini, sunget af Hfr. Nissen.
3. Solo for Pianoforte, udføret af Hr. Rensild.
4. Sangen „La Festa“ af Gherardini, sunget af Hfr. Nissen.

Biljetter til Nummerpladser a 8 Mk., Parquet a 4 Mk., Portere a 3 Mk., første Etage a 1 Mk., anden Etage a 4 Mk. sædes hos Hr. Kaufmann, Lægers Str. 23, fra Kl. 8 til 10 og fra Kl. 2 til 4, samt ved Indgangen, som aabnes Kl. 6.

Concerten er færdi omkring Kl. 9.

Trykt ved Stryker 248.

Program vid en av Henriette Nissens konserter i Köpenhamn 1843.

Lieber Herr Capellmeister!

Bitte, wenn es Ihnen irgend möglich ist, so kommen Sie so bald als möglich zu mir, ich habe sehr nöthwendig mit Ihnen zu sprechen, ich erwarte Sie heute Vormittag

Ihre ergebene
Henriette Nissen geborn

Donnerstag

Brev från Henriette Nissen till okänd adress.

HERDARNE OCH DE TRE VISE MÄNNEN

FRÅN JULBORDETS HEMLAND.

OM MAN FRÅGADE ETT italienskt barn, vad det fann vara julfirandets höjdpunkt, skulle man otvivelaktigt få svaret »Il Presepio» — julkrubban, det ståtligt tilltagna julbord, som för sydländingen med hans krav på åskådlighet skall förkroppsliga julens mysterium.

Som vanligt är det även härvidlag kyrkan som går i spetsen. Redan veckor i förväg slösa präster och munkar alla sina omsorger, all sin fantasi på att uppföra och pryda krubban i något lämpligt hörn av kyrkan, ibland också i kapellet eller kryptan. Även i hemmen höras ivriga hammerslag, då familjefadern grejar med papp och träbitar för att åstadkomma ett liknande mästerverk, vilket dock naturligt nog endast kan bli till en svag efterbildning.

Presepion är mestadels i form av en grotta och i butikerna tillhandahålles ett särskilt slags gråbrunt, vattrat papper, avsett att bilda tak och väggar eller rullas ihop till stalaktiter och andra för söderns barn välkända geologiska agremanger. Elektriska lampor och skära änglar hänga i ljuv endräkt ned från valvet. Runt om apoteosen i mitten, där den heliga familjen med sin traditionella stab av oxen och åsna mottager de vise människors tillbedjan, samlas sig grupper av uppvaktande lantbor — små rörande och förtjusande dockor av trä eller papier-maché, vilket ofta gått länge i arv inom släkten och bibehållit air och kostymering från den tid under vilken de tillkommit.

En julkrubba.

Skriftställarinnan Mildred Thorburn-Busch ger här en skildring av kulturhistoriskt värde av en jultradition i Italien: julkrubbans ordnande.

Rococo-gubbar med runda magar stå ändäktigt framhukade med hatten i hand inför den fromma synen. Bondkvinnor i brokiga schaletter sträcka fram korgar med ägg och frukt och duvor, och i förgrunden rida heliga tre konungar fram i österns prakt och härlighet. Dimensioner och stilar äro ofta helt olika hos individer och grupper i detta lilla drama, men vad gör det? Den som minns sin barndoms jul-

bord, förstår hur litet sådant har att betyda.

Särskilt i Neapeltrakten har skulpterandet av de små dockorna utvecklats till en verklig konstgren, vars utövande går i arv från far till son under generationer. Så vidare gammalt är dock bruket med presepio ej, då det enligt en sägen var St. Franciscus som »uppfann krubban». Han lät en julafton hämta in i klostret en riktig krubba med hö och halm, placerade oxen och åsnan där omkring, och när han sedan i stum hänryckning betraktade den tableau vivant han åstadkommit, infann sig Jesusbarnet självt för att utföra huvudrollen. I vissa kyrkor, t. ex. i St. Andreadella Valle i Rom, förekomma bilder i kroppsstorlek, oftast donerade av någon furstlig familj.

När presepio i kyrkan äntligen blivit till det åtrådda mästerverket, infinna sig »I Zampognari», säckpipsblåsarna, för att hylla det nyfödda Kristusbarnet. Det är herdarna från bergstrakterna, som sökt sig ner till städerna, där de i och utanför kyrkorna stämma upp sina ålderdomliga melodier. Även i Rom såg man dem ofta förr iförda sina välkända, pittoreska dräkter: fårskinnsjackorna, de toppiga hattarna, de från knäet och nedåt virade benen och de primitiva sandalerna, »le ciocie», bestående av ett enda läderstycke med snören fasthållet om foten, som äro brukliga bland Volsker- och Sabinerbergens innevånare och förskaffat dem den

(Forts. sid. 1264.)

T. v.: Medverkande vid Idunklubbens julfest. Fr. v. fröken Alida Valentin, grevinnan Fanny Wilamowitz-Moellendorff, kapten Gunnar Grip, fröken Anna Edström och fru Stina Hedberg. — T. h.: Medlemmar i Iduns kvinnoklubb samlade till julfest på Skansens Högloft.

Det var fest och stämning över Idunklubbens julfest onsdagen den 11 dec. på Skansens Högloft. Alla tycktes belätna med program och arrangemang och såväl klubben som tidningen Idun be att få uttala sitt vördsamma tack till samtliga medverkande.

Kvällen inleddes med Luciatåg och festmarsch, spelad av fröken Valentin. Så följde recitation av

skådespelerskan fru Stina Hedberg, som med värme och grace läste några av sin mans dikter i »Hemmetets sänger». Operasångerskan fröken Anna Edström och kapten Gunnar Grip svarade för kvällens musikaliska inslag; fröken Edströms röst lät strålande denna kväll som så många andra och Gunnar Grips konstnärligt behandlade stämman och föredrag fascinerade auditoriet helt och utlöste stor-

mande applåder. Ett stämmingsfullt mellanspel utgjorde föreläsningen av skioptikonbilder av Carl Larssons Idunserie »Svenska kvinnor», vartill grevinnan Fanny Wilamowitz-Moellendorff läste Carl Larssons text. Till sist kom Delsbostintan som kronan på verket och hade klockan inte vid det laget närmast sig stängningsdags, hade väl applåderna tvingat Stintan att hålla på ännu.

Liptons Té
LIPTON

är och förblir
det bästa.
är världens största och
förförsta Téfirma.

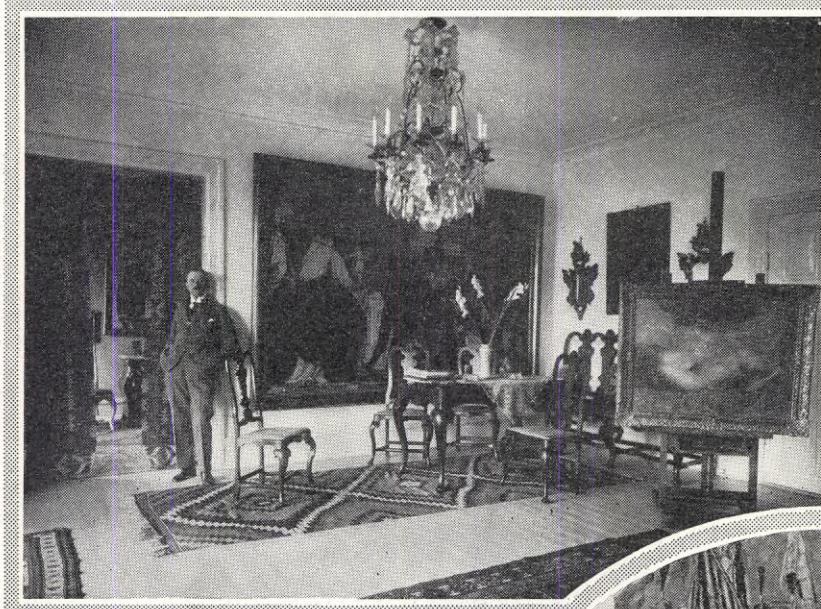
5:—

Ett gediget och billigt praktverk
Carl Larssons: Svenska kvinnan genom seklen.
Rekv. direkt fr. Iduns Exp., Sthlm. Fraktfritt Kr.

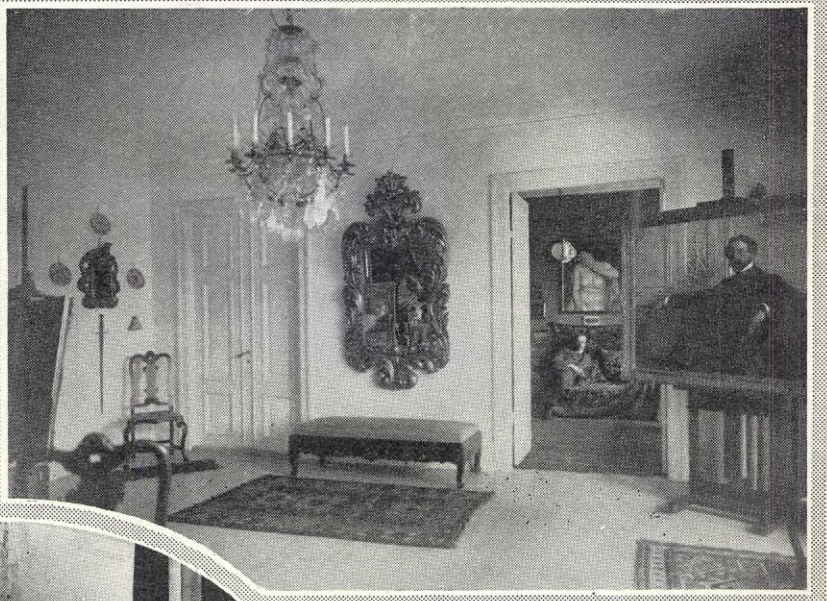
5:—

ETT KONSTNÄRSHEM SÖDERUT

HOS SKÅNES KÄNDE PORTRÄTTMÅLARE JONAS ÅKESSON.

Ett av gallerirummen.

En annan ståtlig interiör.

Konstnären i arbete.

I NORDÖSTRA UTKANTEN av Malmö, där stad och land sträva efter att räcka varandra handen, har en av den skånska konstnärsvärldens främste, porträttmålaren Jonas Åkesson, slagit sig ned i en för målare helt enkelt idealisk våning — utan grannar, med stora, djupa rum och höga fönster, så att en ateljé kan improviseras var han för tillfället finner ljuset bäst.

Ett sällsynt skott på en gammal bondestam, vars anor gå många hundra år tillbaka i tiden, föddes Jonas Åkesson i Malmö, men han var endast några år gammal, då han återbördades till den bygd, han enligt arv och tradition tillhörde, den bygd, i vars jord hans förfäder generation efter generation plöjt och sått.

Hans barndomstid förflöt väl i likhet med varje annan frisk och sund lantpojkes. Han gick i skolan, läste läxor och hjälpte på lediga stunder och under ferierna till i lantbruket. Men tillika gick han och bar på ett intresse, som senare skulle komma att giva hans liv dess rätta riktning. Så snart han blott kom i tillfälle därtill, ritade han, bara ritade, och modern, som var en ovanligt intelligent kvinna med konstnärlig begåvning, uppmuntrade sonens anlag för teckning, försåg honom med papper och pennor och både ritade och målade själv allehanda små tavlor till honom.

Vid unga år tog han värvning vid Kronprinsens husarer i Malmö och blev under denna tid även satt i tillfälle att besöka tekniska aftonskolan. På varje ledig stund sysslade han med målning, och när hans överste kom hans konstnärliga anlag på spåren, skaffade han honom en liten ateljé inte långt från kasernen, där han på sina fridagar helt och odelat kunde ägna sig åt sin kära sysselsättning. För sina sparpengar köpte han en palett, som han i illustrerade tidskrifter sett att målare brukade ha, färgtuberna förvarade han i en cigarrlåda, och så målade han friskt på — helst porträtt, som han sedan sålde.

Ett vackert hem och en intressant konstnärspersonlighet får man lära känna, då man gör ett besök hos konstnären Jonas Åkesson i Malmö.

De pengar, han erhöll för dessa porträtt, tog hans dåvarande skvadronschef, friherre Erik Thott, som betytt ofantligt mycket för honom, vara på och satte in på hans konto i banken tillika med större delen av avlöningen, vilken utgjorde 17 öre om dagen, och på så vis hade den unge målaren-husaren en visserligen liten, men dock samlad penningssumma att taga med sig, då han efter inte fullt två års tjänstgöring vid regementet blev satt i tillfälle att studera vid Konstakademien i Stockholm.

Tämligen opåverkad av sina lärare vid akademien och redan då mycket självständig i sin uppfattning, reste han till Paris, där han blev elev vid Ecole des Beaux Arts under den framstående målaren Bonnat's ledning, vars siste svenske elev han var.

»Hur jag kom att bli porträttmålare? — Ja», svarar han med en lätt axelryckning på denna min fråga, »jag har alltid varit road härav. Men till en viss grad är det också de olika skolorna, som givit mig impulsen härtill. Man ritar ju alltid efter levande modell, och därvid kunna somliga elever med bara ett par streck få fram det

karaktäristiska hos modellen, under det att andra, som arbeta vida bättre och omsorgsfullare, aldrig lyckats härmed, och det är väl detta — lyckas, inte lyckas, som faller utslaget för de allra flesta.»

Herr Åkesson är emellertid inte uteslutande porträttmålare, han är därjämte hästmålare och har även utfört en del bataljmålningar, rörande regementets historia, bland vilka »Ryttarchocken vid Bornhöft» är den mest kända. Under de snart tjugufem år han mera officiellt utövat sin konst, har han haft såväl ett par separata utställningar som ock deltagit i tavelexpositioner i Paris, München, Berlin, Köpenhamn och naturligtvis även i Malmö.

Herr Åkesson har också för någon tid sedan fullbordat en större tavla, föreställande det forna husarregementets officerare.

Det är något fascinerande hos herr Åkessons porträtt. Med åren har han fått en frodighet i färgerna, som ovillkorligen leder tanken till hans älsklingskompositör Richard Wagner.

»Det finns ett starkt samband mellan måleri och instrumentalmusik», säger konstnären, »och jag är glad över, att jag kommit närmare det mål jag i 20 år strävat efter, nämligen att få mina färger att gnistra och skälva, utan att de därvid skada den skulpturala fastheten i ett ansikte på duken eller skymma dess individuella färg. För resten har all konst nog sin innersta orsak i naturen. Se bara ut över slätterna en solig morgon, se hur ljuset dallrar bland ångorna från jorden.»

Det utmärkande draget för det Åkesson-ska konstnärshemmet frånsatt dess estetiska prägel är en enastående ordning. Inte ett dammkorn står att upptäcka, inte en tavla hänger på sned, inte en matta är rubbad ur sitt läge, på skrivbordet stå alla penslar sorgfälligt nedstuckna i en stor bägare, inga färgtuber, ingen palett ligger kvarglömd någonstades, och på den lilla byrån i det

(Forts. sid. 1465.)

Melba

är natursmörets like,
det hör man överallt i Sveriges rike.

JULFAMNE

EFTER EN ÅRSLANG RESA JORDEN runt hade professor Hille och hans käcka hustrukamrat återvänt till hemlandet. De skulle för första gången fira svensk jul i eget hem. Trots att de varit gifta i tio år hade de aldrig förr haft tillfälle till det. Deras lilla dotter Tyra hade under sitt korta liv hunnit färdas över hela kontinenten, förts över haven till andra världsdelar, vårdats både av vita och kulörta sköterskor, lekt i Jardin des plantes, vid Medelhavets kust, på en underbar ö i Söderhavet. Ja, Tyra var kanske Sveriges mest beresta barn. Hon kunde sätta rekord i det fallet. Men föräldrarna hade dock inpräntat svenska bruk och, så långt hennes förstånd det medgav, gjort henne förtrogen med svenska fordringar på moral, hövlighet, god ton. Professorskan var ingen sträng mamma. Hennes godmodiga, sunda natur tog för givet, att Tyra skulle bli "en hygglig människa", det fanns icke varken i hennes eller mannens släkt några psykologiska "krubbitare" eller intelligensfenomen med trasiga nerver. Själv var hon från ett värmlandsbruk och hade tagit arv av vallonernas stål- och järnkaraktärer. Värmländskt glad, öppen och med ett sångbart sinne, vann hon Gud och hela världen. Johan, mannen, var någorlunda av samma skrot och korn. Han härstammade från Dalarna och älskade de äldriga bygderna, men utan sentimentalitet.

På senhösten hade Hilles flyttat in i sin Djursholmsvillan, ty de ämnade bli stationära i hemlandet några år åtminstone, sedan bar det nog ut på nya arkeologiska upptäcktsfärder. Villan var magnifik. Den skulle rymma de julgäster de inbjudit: två barnlösa familjer från bergslagen.

Det skulle bli jul enligt alla gamla goda traditioner. Levande ljus i kronor och stakar, ryor, bonader och färgrika daladukar, var sådana kunde placeras, doftande enar i hörnen, en mistelgren i dörröppningen till hallen. De första, som kysstes under den, var värdfolket. Tyra stod och stirrade med djupa, förunderliga mörka sammetsögon på föräldrarna. Vad det såg vackert och märkvärdigt ut med de vita bären mot mammas lockiga bruna hår, och pappa snuddade nästan vid de blanka bladen. Det var som de klappat honom på huvudet.

Mamma och Tyra hjälptes åt att klä julgranen. Den hade stått i salen en morgon när Tyra kom ner. Hon skrek till av hänförelse över den väldiga gröna bjässen, som levde, andades, kunde fås att räcka ut vänliga, böjliga fingrar och säga goddag, kunde duga till gömsle, till storskog med sagor i. Från första ögonblicket dyrkade den lilla flickan granen. Den blev hennes käraste lekkamrat redan innan mamma och hon börjat göra den fin. Hon berättade för den om allt hon väntade sig av julen. Och hon hittade på ett eget namn åt den. Alla de andra sade "julgran", men för att understryka det särskilt förtroliga förhållandet mellan sig och nykomlingen kallade Tyra den: "Julfamne." Sådana namn funnos i sagböckerna. Man behövde bara ändra dem litet grand, så passade de. Hon döpte sina käraste dockor och djur enligt samma metod, och de namnen voro en hemlighet mel-

lan föremålet och henne. Ingen människa skulle kunna göra hennes "raringar" något illa, om hon viskade "trollnamnet". Då måste allt ont och farligt vika. Hon hade provat det flera gånger, då hennes leksaker råkat i händerna på de stora. De hade strax släppt dem, om hon sett på tanten eller farbroren och viskat namnet. De hörde det inte, men brukade skrattande säga: "Du vill visst helst ha din skatt igen. Du ser riktigt hjärtängslig ut."

Tacka för det! Höll man väldigt mycket av något, var det hemskt att se andra klämma och peta på det.

Massor av ljus sattes i granen. Pappa måste stiga upp på en stege och placera de översta. Ibland svor han till, för ljusen ville inte alltid sitta rätt. Han tog nog bra hårt i Julfamnes fingrar och bände dem ifrån varandra.

"Gör det inte ont", frågade Tyra.

"Vad är det, som skulle göra ont?" Professorn skrattade. "Tror du jag är så ömtålig?"

"Jag menade, om det inte gjorde ont i granen."

Föräldrarna sågo på varandra, häpna, litet konfunderade, ogillande. Var fick Tyra sådana idéer ifrån, De hade efter bästa förmåga renodlat hennes fantasi, så att hon inte skulle skatta åt mystikpjoller.

"Inte känner ett avhugget träd något", sade professorn. "Så, nu är det här klart. Om jag skulle ta och läsa Andersens 'Juletræet' för dig."

"Göm det till i kväll", sade mamma, "Tyra har inte tid nu."

På kvällen, då Julfamne stod klädd i sin praktfulla mantel, vävd av glitter, strålände stjärnor, bjärta guldfransade karameller, hätt-röda tomtar och änglar med skimrande vingar samt naturligtvis äpplen, ymnighetshorn och glänsande valnötter, tog professorn fatt på sagan. Han inpräntade med enkla, lättfattliga ord i Tyra, att det bara var en saga, och att en julgran varken kunde se eller höra som i boken.

"Det är just det jag vill du skall lära dig förstå", sade han, "skillnaden emellan fantasi och verklighet. Det, som kan vara trevligt att läsa om, skall man inte därför inbilla sig kan hända. Sagor är lustiga både att höra och läsa, men ren strunt som verklighet betraktade."

Tyra lyssnade andlös till sagan. Hon kämpade med gråten, när den stackars granen släpades ut, hon snyftade till, då barnen skratade åt att se den brinna i tvättstugan. Och hon lovade sig, att aldrig, aldrig skulle det

gå Julfamne så. Hon skulle tigga och be att pappa låte henne ställa den längst borta i parken. Där skulle hon hälsa på den var dag och berätta allt den kunde tycka vara roligt att höra. Och hela julen skulle den stå fin och aktad. Det var för väl att inte de stora petade och plockade på den! Hon skulle be mamma, att Julfamne finge behålla sina karameller och änglar och alltihop, fast den stod i parken. Det kunde väl hända, fast ingen visste det, att Julfamne växte och fick rötter i jorden, så att man kunde lyfta upp honom grön nästa jul och bära in honom igen.

Tyra fick en uppsjö på julklappar och varanda en skulle Julfamne se och "säga" något om. Granen och barnet underhöll sig i timal med varandra och bra var det, ty dels hade de stora sina förströelser att passa, dels voro de inga förstasigspåare när det gällde att leka med ett ensamt barn. Att rasa med en yster flock muntra ungar var en annan sak. De glädde sig uppriktigt som de levnadsfriska, pigga människor de voro, åt Tyras granplundring.

"Den skall gå av stapeln på det gamla, hederliga viset", sade professorn. "Jag har förberett det genom att läsa Andersens Juletræet för Tyra. Hon vet, hur det går till. Och jag tänker hon skall bli överlycklig att få en skock lekkamrater att bråka med."

"Jag är inte så säker på det", log professorskan sorglöst, "men det gör nog gott att hon lär sig ge efter. Hon är van att ingen motsätter sig hennes lilla vilja i lekarna. Nu skall hon ju börja regelbunden skolgång, och då är det nyttigt att ha varit med om en liten dust förut. Men visst tror jag också, att hon skall få gudomligt roligt."

**Godtag inga s. k.
ersättningar —
Använd blott**

AMAFLOR
Henna Champoneringspulver

så erhåller Ni ett friskt, glansigt, livfullt skiftande och bedårande hår.
För såväl ljus som mörkt hår i paket à 35 öre.

av Elisabeth Kuylenstierna-Wenster

AB

Ingenting var rört av grangotterna, men trädet försågs i alla fall med ännu mera konfekt, äpplen, druvor och de lustigaste, klippta strutur med russin och mandel i.

Sådana hade pappa och mamma haft i sina granar, berättade de. Tyra tittade förtjust på Julfamnes nya härligheter.

"Du är den rikaste gran i hela världen", upplyste hon den om. "Och ingen i den allra största skog, som finns, har nånsin varit så gräsligt älskad som du."

När den med spänning motsedda dagen kom, och Tyra fått på sig en vacker skär tyllklänning, dansade hon för Julfamne och sjöng:

"Jag är så fin, fin, fin
och du är allrakärestan min.
I kväll ska vi dansa hej och hopp
runterikring din gröna kropp."

Så stelnade hon plötsligt och blev vit i ansiktet. Hon hade glömt fråga, vad som menades med granplundring. Den förfärligt sorgliga sagan pappa läst, kom med ens för henne. Tänk, om något så ohyggligt skulle hända Julfamne!

Det var för sent att få den frågan besvarad, ty minuten efter började de små elegant klädda gästerna komma. Tyra var obeskrivligt intresserad och såg på flickornas färgrika, tunna volanger, på pojkarnas sjömanskostymer, på allt, som kunde betraktas, men hon kom sig inte för att prata. De andra hade ofta lekt tillsammans och brydde sig inte om, ifall värdinnan stod tyst. De undersökte Tyras leksaker, fnittrade, tisslade och tasslade, knuffades och småbråkade på barns vanliga sätt.

Bäst det var ryckte Tyra häftigt någon leksak ifrån dem.

"Du gör den illa", sade hon och såg så ond ut, att hela barnskaran brast i skratt och gjorde grimaser.

Så småningom kommo danslekarna i gång. En lektant med rutin var engagerad och hon skötte de små med kläm. Munterheten var högljudd, Tyra skrek i kapp med de vildaste, jublade och slogs, allt som omständigheterna krävde.

Föräldrarna voro mycket belåtna. Gud ske lov, deras unge var ingen särpling, fastän de dragit omkring med henne på underliga färder och låtit henne säga och göra litet vad hon ville.

"Nu ska vi plundra granen", ropade lektanten och klappade i händerna. Då detta inte hjälpte, tog hon fram sin lilla visselpipa och till dess genomträngande ljud lystrade barnen.

De fingo taga i ring omkring granen, vilken tindrade med ett otal klara små lågor

och hade roligt. Tyra var övertygad om det. Den hade då fått höra minst hundra gånger i kväll, att den var vacker. Och nu dansade de omkring den och sjöng för den. Hon passade på, när hon snuddade vid en gren att lägga sin kind emot den i en förstulen smekning. Men då en näsduk bands för en flickas ögon och många armar snurrade "blindbocken" runt, varefter hon släpptes in i ringen med uppmaning att taga något från granen, började Tyras hjärta bulsa i skrämsel och smärta. Den där främmande flickan skulle göra Julfamne illa. Hittills hade hon fredat sin älskling genom att nypa var och en, som rörde granen.

Hon slet sig lös, rusade fram och drog sin gäst ifrån ett stort, lockande äpple.

"Du får inte", skrek hon. "Tar du något, så skalperar jag dig."

Det blev en ganska obehaglig uppståndelse. Visserligen ställde professorn och professorskan med maktspråk det mesta till rätta, men på Tyra rådde de inte varken med godo eller ondo. Hon gallskrek, sparkade och fäktade, så fort hon inte hölls fast. Rasande försökte hon försvara granen mot alla angrepp, och hjärtskärande bröt hennes gråt fram, då gästerna tillätos ruska i dess grenar, skaka ned de sista gotterna. Slutligen släpade pojkarna under indiantjut ut Julfamne, då höll Tyra hän-

Glöm inte

att prenumerera på IDUN för det nya året!

derna för ögonen och skälvde i hela kroppen.

Hon kunde inte förmås att taga godnatt av de främmande.

Varje artigt och educerat framräckt hand möttes av en liten iskall, hårt knuten näve, som hotfullt hötte åt nätta näsor.

Johan kunde inte låta bli att skratta. Han sade skämsamt till sin fru: "Hon är i alla fall en äkta vallonättling, det märks på sinnet."

Greta Hille kände sig också mest benägen att taga saken från den komiska sidan, även om hon fann det en smula försmädligt, att dotterns introduktion i det fosterländska sällskapslivet avlupit så snöpligt. De bägge äkta makarna hade sett alltför många virvlande samum för att förfasa sig över humörcyklo- nen hos en nioåring.

Men de sökte ändå med hjärtliga ord och högar av choklad överskyta Tyras beteende, när de följde barnen ut i hallen.

Under tiden stod stackars lilla corpus delicti förtvivlad i ett hörn av den tomma salen. Hon längtade av hela sin upprivna själ efter Julfamne. Hon hade ju själv svikit honom i nödens stund, och det måste hon be honom om förlåtelse för. Hade hon inte totalt glömt bort att viska trollordet, då de vilda horderna omringade honom. Hade hon bara kommit ihåg att viska: "Julfamne", skulle de bums skingrats. Det var hon pin säker på. Nu ville hon så innerligt be om förlåtelse och lova, att hon aldrig mera skulle svika sin allra käraste vän. De kunde ju träffas varenda dag därute i parken. Hon skulle skaffa honom en ny mantel av pappersstjärnor och glitter och samla alla granna karameller hon fick. Dem skulle han få. Inte ens ljus behövde Julfamne vara utan. I dockstakarna hade hon röda och gula ljus. Dem finge Julfamne så gärna. Det började kännas lättare i det värkande hjärtat och hon drog en befriande suck.

I detsamma kommo föräldrarna in. De hade bestämt, att Tyra skulle få ordentligt påskrivet för sitt obehärskade uppförande, sedan kunde det hela få vara glömt. I själva verket var det inte något att göra affär av.

Tyra tog emot dem med en riktig domaremin. Det hade de minst av allt väntat. Tösen såg så mordisk ut, att professorn måste vända sig bort för att inte visa sin okuvliga munterhet.

Strängt och allvarligt sporde Tyra:

"Var har ni julgranen? Jag kan väl åtminstone få ta ordentligt godnatt av den."

"Det är omöjligt, barn lilla", svarade mamma lugnt, men hon såg skuldmedveten ut. "Den är redan borta."

"Var är den?"

Tyra fick veta, att deras hjälphuustru fått den till bränsle. Hennes man hade nyss hämtat både frun och granen.

Det blev så mörkt och bittert inom Tyra som det aldrig varit förr. Hon hörde tjurigt på de bannor hon fick för att hon varit stygg.

Slutligen såg hon med bottenlöst bedrövade ögon på far och mor och sade med tårdarande stämma:

"Det är ni, som varit stygga. Fy!"

Ill. Annie Bergman.

En verklig njutningsdryck får Ni av

Kobbs Zaryana Thé

Erhålles överallt i originalförpackningar à 75 öre, Kr. 1.25, 1.75, 3.50, 6.75 o. s. v.

DAMERNAS EGEN — HEMMETS EGEN

VAD IDUN BJUDER SIN LÄSEKRETS 1930.

NI ÄR EN SVENSK KVINNA, BO-satt i Ystad eller Haparanda, Ni skall välja tidskrift för året, för Er själv och för Er familj. Innan Ni bestämmer Er, ägna då Er uppmärksamhet åt Idun och se vad den bjuder Er.

Idun är Sveriges äldsta veckotidning, i över 40 år har den hävdats sin rangplats som damernas och hemmens egen tidning — redan det säger åtskilligt om en tidskrift i en tid, då tidskrifter komma och gå lika snabbt som veckorna växla. Idun bygger på stolta traditioner, den har ett dyrbart arv att förvalta, men den skulle illa fylla sin uppgift, om den sloge sig till ro med vunna lagrar. Framåt har alltid varit Iduns lösen och framåt är alljämt dess ungdomliga paroll. Iduns redaktion vill ge de svenska kvinnorna och hemmen en vaken och pigg tidning, en angenäm och kultiverad vägvisare i tidens händelser inom litteratur, konst, sociala problem och kvinnofrågor, hem, hushåll, sällskapsliv och moder. Idun vill vara en god, omdömesgill och pålitlig vän, vars tankar kunna sporra, vars skildringar kunna lära och glädja, vars råd kunna stödja och hjälpa.

De bästa pennor och medhjälpare har Idun knutit till sig även för år 1930.

Låt oss bara först se vilka, som höra till den stående redaktionsstaben. Det är *Vagabonde*, (*Mollie Faustman*), den över hela Sverige välkända signaturen. Varje vecka inleder hon Idun med sin uppskattade krönika över veckans händelser, hon ger ros och ris, säger alltid ordet i rätta tid som man längtar efter och säger det med temperament och stil. Idun är den enda veckotidning, vari *Vagabonde* medarbetar. Det är *Vera v. Kramer*, även hon känd över hela Sverige. Hennes kåserier i Idun höra till de svenska damernas favoritläsning, "hon skriver just om våra egna bekymmer, så klokt och varmhjärtat", brukar läsekreten tacksam om vittna i brev till redaktionen. Det är *Sondra* (*grevinnan Astri Douglas*), en av våra främsta klädexperter, som redigerar Iduns modeavdelning och som med sin kultiverade smak råder och vägleder

Iduns läsarinna i deras klädbekymmer. Det är författarinnan *Gurli Hertzman-Ericson*, som anmäler litteratur och gör läsekreten bekant med tidens författare och kulturella ledare. Det är *Anna Schenström*, Gunilla-skolans i Uppsala förstandarinna, som redigerar Iduns erkänt vederhäftiga hushålls-avdelning. Iduns trädgårdssida redigeras av

Elisabeth Högström-Löfberg.

Alma Söderhjelm.

Fanny Alving.

trädgårdsarkitekt *Gösta Reuterswärd* och Iduns handarbetsida av *Brita Lidbäck*, *Julie Wener* och *Cecilia med nålen*.

Till denna fasta redaktionsstab kan Idun foga en lysande rad av Sveriges litterära och kulturella pennor, vilka regelbundet återkomma med bidrag:

Ann Margret Holmgren, *Marika Stjern-*

med tidens strömningar. Det blir ju helt naturligt av stort värde för den som liksom under tecknad bor i en liten avlägsen stad.

Clara Helgesson, *Örnsköldsvik*.

Jag är glad för detta tillfälle att säga vad jag tänker om Idun och visa min tacksamhet som man gör åt en trofast vän, som man trivs med och har utbyte att vara samman med.

Jag är tacksam för *Vagabondes* tankvärda varmhjärtade och frimodiga krönikor, skrivna med så lätt hand och så stor portion humor att ingen utom "den skyldige" kan taga illa opp. Hon säger där ofta saker, som vi gått och tänkt på, något som vi ville ha annorlunda, med ett ord något, som legat oss varmt om hjärtat och som nu blir sagt bättre än vi kunde säga det.

Likaså har *Vera von Kramer* en förmåga att träffa huvudet på spiken och ge uttryck, ofta på ett förtjusande sätt, åt tankar, känslor, stämningar och bevekelsegrunder som ligger under vardagens erfarenheter och upplevelanden.

stedt, *Elin Wägner*, *Alma Söderhjelm*, *Annie Åkerhielm*, *Anna Lenah Elgström*, *Anna Branting*, *Julia Svedelius*, *Beth Hennings*, *Gertrud Lilja*, *Berit Spong*, *Astrid Våring*, *Prins Wilhelm*, *Per Hallström*, *Tor Hedberg*, *Ludvig Nordström*, *Daniel Fallström*, *Martin Koch*, *Rudolf Värnlund*, *Gustaf Näsström* m. fl.

Med Paris, London och Berlin står Idun i de bästa förbindelser genom resp. *Anna Levertin*, *Eskil Sundström* och *Gerda Marcus*.

Många nyheter och överraskningar förbereder dock Idun sin läsekreten för nästa år. Sålunda utkommer Idun fr. o. m. 1930 i ny och elegantare utstyrelse med särskilt gediget omslag.

Prins Wilhelm har utlovat ett flertal resebrev och dessutom har Idun tillförsäkrat sig en längre novell, "Amelia", med motiv från Rivieran, av den furstliga pennan.

En litterär händelse under år 1930 blir *Elin Wagners* artikelserie i Idun om Landsbygdens kvinnor, där den framstående författarinnan gör en kulturstudie av högaktuellt värde. Två intressanta memoarskildringar publiceras vidare: *Julia Svedelius* gör några porträttstudier under titeln "Personligheter", där hon skildrar intressanta människor hon mött och *Annie Furuhielm*, Finlands världsberömda "grand old lady" i det politiska och sociala livet, berättar ungdomsminnen från tsarismens Sibirien och Ryssland.

Iduns följetongavdelning presenterar tre nya svenska originalromaner av tre uppskattade författarinnor: *Alma Söderhjelm*, *Fanny Alving* och *Elisabeth Högström-Löfberg*.

Trots sitt förnåma och gedigna innehåll hör dock Idun till vårt lands billigaste

tidsskrifter — prenumerationsavgift för helt år praktupplagan kr. 17:—, vanlig upplaga kr. 15:—. Iduns ståtliga julnummer medföljer gratis. Ni gör alltså ett gott val om Ni anmäler Er som prenumerant på Idun. Prenumeration verkställs å närmaste poststation eller direkt till tidningens expedition.

Iduns läsekreten om Idun.

Red. tar sig här friheten citera några uttalanden bland de många från kända och okända, som under det gångna året influerat till tidningen. Bättre än egen reklam är läsekreten beröm.

Många gånger har jag tänkt på att skriva till Idun och säga hur mycket jag värderar Idun. Den är en glädje att få med allt sitt trevliga innehåll. Just så som den nu är uppfyller den alla fordringar. *Maria Bergendahl*, *Köping*.

Kära Idun!

Jag tycker Idun är förtjusande, trevlig, intressant och mycket lärorik. Nu har jag haft den en lång följd av år. Och lika förtjust är jag i den, ja, kanske ännu mera. Jag väntar förfärligt på den varje fredag som vi få den här i den lilla staden Lysekil. *Emma Lycke*, *Lysekil*.

— — — Den största glädje, som Idun gör mig, är kanske ändå den att jag genom Iduns kulturella uppsatser känner mig på något sätt stå i kontakt

Bildmaterialet i Idun är också intressant och aktuellt. Porträttgalleriet intresserar särskilt min 11-årige son: "Kan mamma gissa hur gammal den tanten är?" Och tillsammans gissa vi — oftast fel.

Den nystartade handarbetsidan är, tycker jag, ett stort plus, ty när allt kommer omkring så är handslöjden för oss kvinnor, det vi vända åter och åter till som ett uttryck för vår skaparglädje, vår skönhetslängtan och — för att finna ro. —

Jag tycker också mycket om att läsa om människor och är särskilt glad, när Idun har något att läsa om en "god gammal dam".

Iduns artiklar i aktuella ämnen äro mycket värdefulla och håller oss à jour med problem som rör oss alla.

Ja, just denna anda, att vi äro delaktiga och medansvariga i allt som rör sig i tiden, synes mig vara det ideal och det mål som Idun strävar efter och därför förblir jag Er tillgivna och förbundna

Maja Ljunggren, *Hälsingborg*.

I J U L L O V E T

GÅBORTSKLÄNNINGAR FÖR FLICKORNA.

Av

Sandra

HUR MÅNGA SMÅ FLICKOR ÖNSKA sig ej en ny klänning till julklapp! Pojkar, de önska sig stiliga byxor och pullover, som det är sprätt på, och inget av dessa saker är precis något hastverk, om det ska tillverkas av en jäktad moder. Flickklänningarna äro långt mer ett ögonblickets barn, och många små blåsor har sitt liv att tacka för en ingivelse i sista stund och ett intensivt och forcerat arbete de sista kvällarna innan de skola användas. Nu till jul och i jullovet få nog många mammor dylikt arbete.

Att sy en liten klänning kan vara som att sy en kudde, en trevlig arbetsväska eller något annat sådant där effektivt men relativt lättvindigt handarbete, där idén och konceptionen av det hela är huvudsaken, då däremot själva det tidsödande sömnadsarbetet är en underordnad sak, ja, ibland t. o. m. mer en snara att undvika än ett ideal att sträva efter. Det är väl ändå härligt, att det dock finns saker, som ha så angenäma betingelser för att bli riktigt lyckade.

Flickklänningar ha en annan merit också, som ej heller bör föraktas. Ofta kan man nämligen efter en del funderingar och forskningsexpeditioner i garderober och andra fyndorter leta rätt på material till ganska förtjusande, nya små toaletter. Det gäller emellertid att stadigt sträva efter att skapa något enhetligt och fräscht och omsorgsfullt undvika allt hoplappat, trasgrant och slarvigt, på vilket plaggets förhistoria så att säga står skriven med stora bokstäver. Sådant märks genast t. o. m. av ett barn, och det kan ej hjälpas, att det väsentligt förtar tjustringen hos den annars så hett åtrådda skatten.

Allt för påtagliga bevis på en husmoders ekonomiska sinne bli f. ö. sällan uppskat-

Fyraåringens bästklänning i rosa crêpe de chine med bård och besparing broderade med små blommor i mörkare rosa. Märthaskolans elevavdelning.

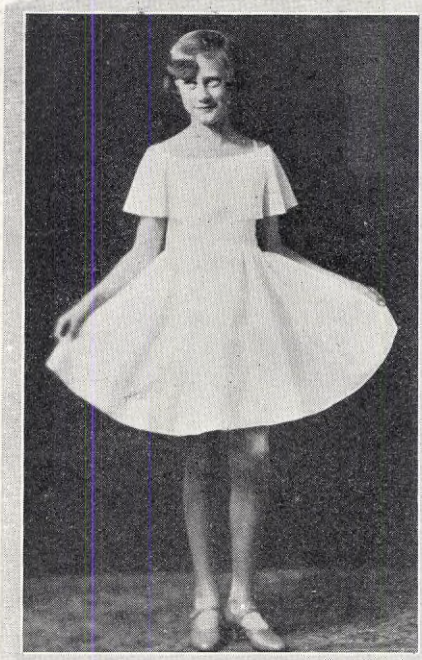
tade annat än möjligen i rent teoretiskt hållna uppsatser över idealhushållning eller över sparsamhetens betydelse som folkupfostrare eller något sådant där, som jul-tiden är ovanligt litet lämplig säsong för.

Den lättvändigaste klänningen är oftast bästklänningen utan ärmor, ärmarna äro nu alltid litet knåp med, och man är glad, när man slipper att tänka på dem i brådskan. Väljer man sedan ett stoff, som ej kräver särskild garnering, t. ex. sammet eller något av de nu för alla åldrar så moderna blommiga tygerna, så tar det ej alltför många dyrbara timmar att sätta ihop ett sådant där litet plagg. Särskilt de mjuka, blommiga tygerna erbjuda de bästa villkoren, då de också äro synnerligen lätt-syddade och vänligt överskylda en mindre uppövad sömnadsteknik eller små misstag vid tillklippningen. Sammet tar gärna en enkel tillklippning — vilket på intet vis står i vägen för rena och flotta linjer, tvärtom! — men det fordrar en smidig och övad hand för behandlingen av sömmar och vid prässningen. Resultatet blir tyvärr för den ovana lätt både snörpigt och kylsigt. Är man osäker med själva tillskärningen och ej har pålitliga mönster att tillgå, finnes

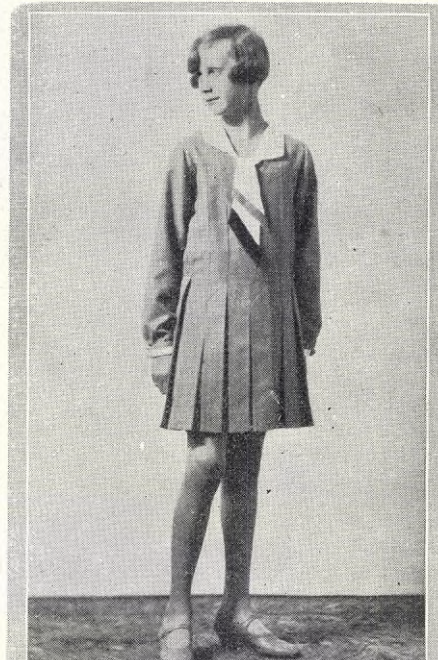
dock numera många olika affärer, som stå till tjänst med sakkunnig hjälp därvidlag.

Många mammor tycka emellertid om att arbeta de små klänningarna litet, antingen med garneringar, gjorda av själva stoffet eller med något litet broderi. Kanske finna de också med rätt, att deras lilla flicka passar bäst i den genren. Med det långhåriga, silkesmjuka och fylliga angoragarnet utföras hastigt effektfulla broderier i vackra, förtonande färger. Jag minns en liten utsvängd vit taftklänning med kjolen i uddar, där bu-ketter i angoragarnets milda pastellfärger strötts ut. En smal svart kant gav hållning åt det hela. Det var en be-därande liten festtoalett.

På barnkläder bör man som på alla andra kläder lägga den viktiga synpunkten, att typen bör passa bärarinnan. Då och då hör man det oriktiga och tanklösa påståendet, att barn ej skulle ha något personligt utseende. Och deras mammor klä dem än så och än så och låta det hela bero av en tillfällighet eller en slump. Ibland sker detta fullt medvetet och med avsikt. Barnet ska ej bli fåfängt eller självmedvetet. Ja, om nu detta hjälpte. Naturen tar ut sin rätt, och reaktionen kan bli våldsamt bitter och farlig. En mamma bör väl på alla områden alltså även vad det rent yttre beträffar hjälpa sin flicka att finna sig själv. Det behövs därför visst ej pratas så mycket om saken och ännu mindre behöver man smickra sitt barn som en del med framgång göra. Genom att från början lära sig se sig själv, som man är, blir man lättast en harmonisk människa, som lugnt finner sig till rätta här i världen och kan sätta in sina krafter på mer givande områden än egocentriska funderingar och slitningar. För vanligt begåvat folk leder självkänedom snarare till anspråkslöshet och ödmjukhet än till fåfänga.

Denna vita georgetteklänning har en applikationsbård av vit taft sydd med vitt ullgarn runt kjolen. Femina.

En trevlig flickmodell i grön yllefoulé med till midjan nedstickade veck. Krage och slips i vit crêpe de chine med svart bård. Femina.

T W I L F I T

Nybrogatan 11 - Tel. 758 53, 758 54.
Nyheter inkomma dagligen.

Stockholms största specialaffär
i KORSETTER, CORSELETTER, UNDERKLÄDER,
STRUMPOR OCH HANDSKAR

M E R A L J U S O M J U L E N

De levande ljusen komma och böra komma till heders om julen och de utgöra, smakfullt arrangerade, ett synnerligen dekorativt inslag i hemmets miljö. Här några förslag.

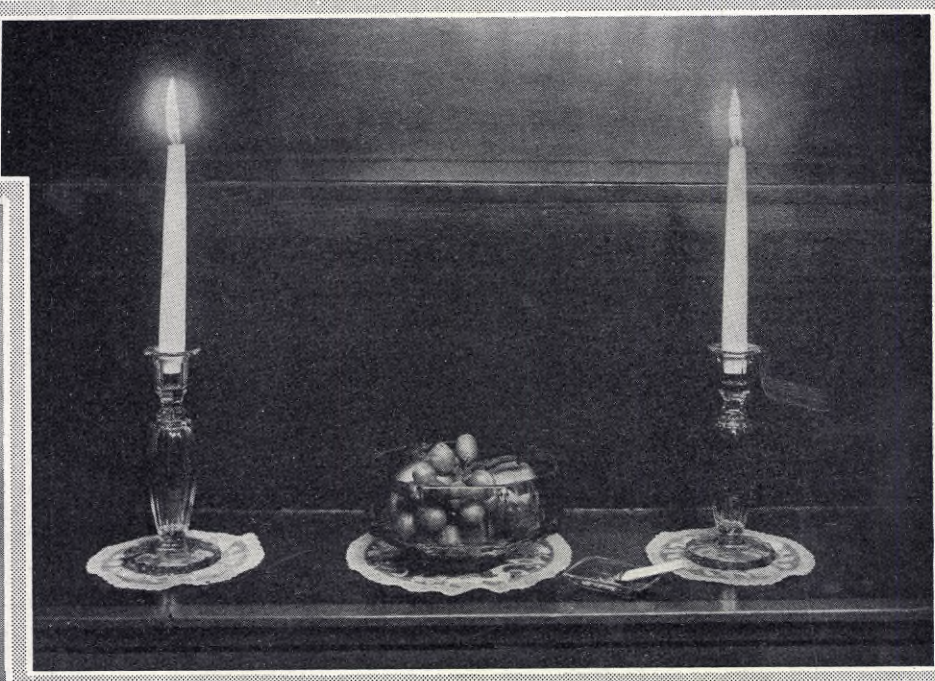
*Blänkande tenn, röda äpplen, milt brinnande lågor.
Från Svenskt tenn.*

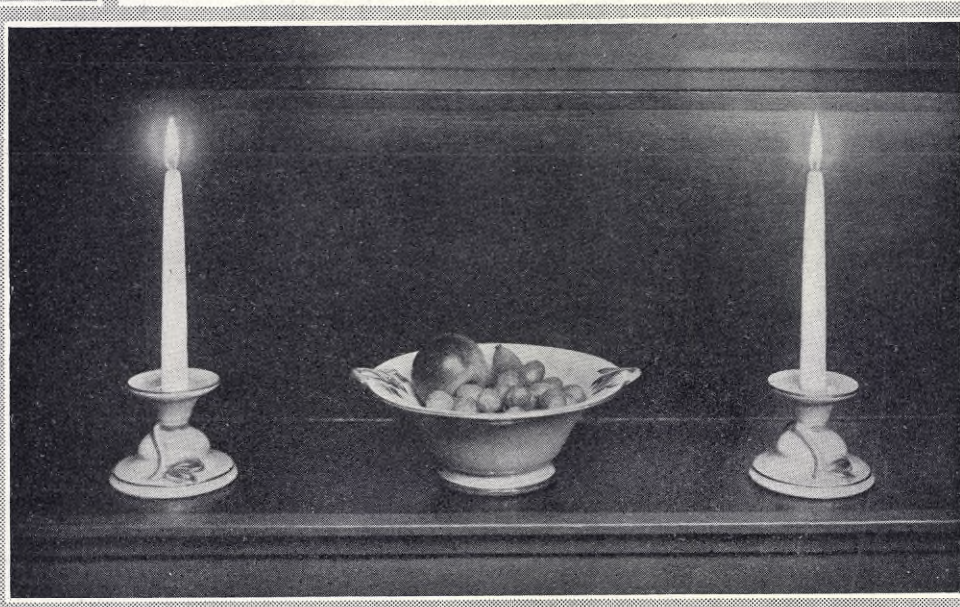
*Julträd av ek med äpplen och ljus och en lustig
julfågel i skulpterat och målat trä.
Från Vackrare vardagsvara.*

En trohjärtad julkrubba från Svensk Hemslöjd.

Eda kristallstakar och skål med bärnstensglans.

*Frukten tar sig bra ut i en gul
keramikskål med stakar i samma
gula färg. Modell Louise
Adelborg.*

H Ä N T K R I N G J U L

Skansens julmarknad var till trängsel besökt och i mängden blandade sig kronprinsparet, som här ses i sällskap med Nordiska museets styresman professor Lindblom (t. v.) Th. Modin, foto.

Det aktuella går i julens tecken och vad som just nu inte handlar om jul, faller lite utanför ramen, tycker man. Men livet går sin gilla gång och glatt och sorgligt växla lika även i juldagarna som bilderna här utvisa.

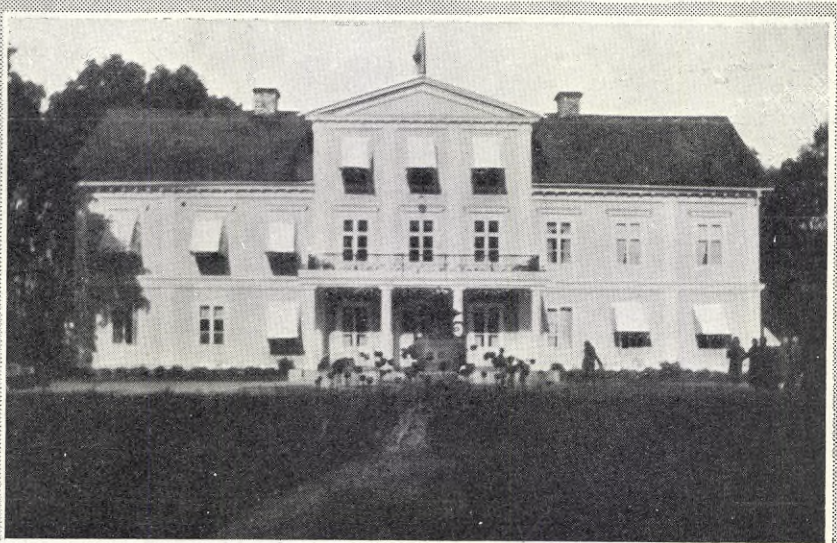
Ett celebret bröllop stundar i svenskarnas London, då svenske ministerns dotter fröken Margareta Palmstierna den 7 januari firar bröllop med baron de Seynes de Zartenque, här fotograferad i dagarna tillsammans med sin fästmo.

Han har köpt en julbock på Skansens julmarknad. Th. Modin, foto.

Mademoiselle Madeleine Misard, advokat i Paris, har nyss i Stockholm avslutat en föreläsningsturné genom Skandinavien, under vilken hon behandlat de kvinnliga advokaternas ställning i Frankrike.

Det ståtliga Rottneros som stått modell för Selma Lagerlöfs Ekeby, har härjats av elden och nedbrunnit i grunden. Foto från i somras, M. Brydolf.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

HANNA ÖHNELL.
F. Lothigius, Stockholm. Anka efter majoren och distriktschefen C. H. Öhnell. 80 år den 26 december.

FANNY GUSTAFSSON.
F. von Zweigbergk, Stockholm. Anka efter disponenten Hans Gustafsson, Tidaholm. 75 år den 20 december.

IDA LINDKVIST.
F. Gabrielsson, Nässjö. Maka till herr C. H. Lindkvist, Nässjö. 70 år den 17 december.

AUGUSTA ULLSTRAND.
F. Afzelius, Segmon. Maka till kyrkoherden i Ed och Borgvik, kontraktsprosten H. G. Ullstrand. 70 år den 23 december.

SELMA SKARSTEDT.
F. Lagerqvist, Göteborg. Maka till ingenjören Conrad Skarstedt, Göteborg. 65 år den 28 december.

MINA GRUNDEL.
F. Jansson, Kristinehamn. Maka till redaktören K. August Grundel, Kristinehamn. 60 år den 17 december.

MIA APPELGREN.
F. Otterman, Sandviken. Maka till postassistenten Berndt C. Appelgren, Sandviken. 60 år den 23 december.

LILY BOUVENG.
F. Myhrman, Stockholm. Anka efter översten o. chefen för Andra livgrenadjärregementet Gustaf Bouveng. 60 år den 23 december.

ANNA EISERMAN.
Fröken, Borås. F. d. postexpeditör. Dotter till postmästaren J. F. Eiserman och hans maka, f. Wetterström. 60 år den 27 december.

GUNHILD BREITHOLTZ.
F. Nylén, Säter. Anka efter bruksförvaltaren Sixten Breitholtz, Bispberg. 55 år den 21 december.

FRIDA CEDERSTRÖM.
F. Liljenroth, Stockholm. Maka till revisionssekreteraren friherre Anton Cederström, Stockholm. 55 år den 22 december.

AGNES PEYRON.
F. grev. Wachtmeister, Ängelholm. Maka till majoren Knut G. Peyron, Ängelholm. 55 år den 23 december.

SIGNE ROSENBERG.
Fröken, Stockholm. Kursledare hos Sv. Fattigv.- o. barnv.-förb., led. av direktionen för Drottninghuset. 55 år den 24 december.

KARIN LAGERBERG.
F. Kullberg, Karlskrona. Maka till överstelöjtnanten vid Kronobergs regemente Swen Lagerberg. 50 år den 21 december.

SIGNE BOVIN.
F. Ekwall, Örebro. Ordf. i Örebro Husmodersförening. Maka till civilingenjören A. Bovin, Örebro. 50 år den 22 december.

MAJA GERDIN.
F. Huss, Enköping. Maka till rektorn vid realskolan i Enköping Ivar Gerdin. 50 år den 24 december.

ANNA ÅDAHL.
F. Svensson, Backa, Göteborg. Maka till kyrkoherden i Backa och Tuve, K. A. Ådahl. 50 år den 24 december.

SIGRID HEURLIN.
Fru, Stockholm. Verkst. dir. i A/B Ernst Heurlin. Anka efter grosshandlaren Ernst Heurlin. 50 år den 26 december.

SIGNE EHRENBORG.
F. Richter, Stockholm. Maka till majoren C. A. G. Ehrenborg, Stockholm. 50 år den 27 december.

NAEMI OSSIANNILSSON.
F. Arnman, Lingham. Fil. kand. Översättarinna. Maka till författaren K. G. Ossiannilsson. 50 år den 29 december.

RUMFORDKAKA.

2 ägg
1½ kkp. socker
rivna skalet av ½ citron
4 bittermandlar
Till formen: ½ msk. smör, 2 msk. stötta skorpor.

½ kkp. mjölk
35 gr. smör
1¼ kkp. vetemjöl
2 tsk. Rumford bakpulver.

Beredning: Äggen vispas med sockret omkr. 15 min., det smälta och avsvalnade smöret, citronskalet och den skällade och rivna mandeln sättes till. Mjölet siktas med bakpulvret och röres ned omväxlande med mjölken. Smeten slås i en väl smord, brödbeströdd form och gräddas i god ugnsvärme omkr. 30 minuter.

INTE är så nedsättande på humöret som ofta påkommande illamående, huvudvärk och olust.

Samarín går till botten av det onda genom att rensa bort gifter ur organismen, som förorsaka sviktande funktioner. Magen regleras, blodet renas och den skadliga urinsyran utdrives, det stärker konditionen och håller kroppen i form. Pris pr flaska kr. 2:50. Säljes överallt. Obs! Ej i lös vikt.

Cederroths Tekn. Fabrik, Stockholm.

FRUKTSALT SAMARIN

“De nya döttrarnas” moder.

Samtal med en författarinna som gjort julsuccès.

Vera v. Kræmer. Jan de Meyere, foto.

— DE NYA DÖTTRARNAS PROBLEM ÄRO många och stora, men jag undrar, om inte de nya mödrarnas äro flera och större —

Där fru Vera von Kræmer sitter framför brasan i sin villas ombonade hall med hemflitens alster strödda omkring sig och med en van husmoderlig blick följer lunchbrickans doftande väg uppför trappan, skulle hon på en främling, som inte visste något om henne, göra intryck av någonting mycket avlägset från de moderna mödrarnas problem och den nya tidens nya kvinnor överhuvudtaget. Men den, som vet litet mer om Vera von Kræmer än vad han just har för ögonen, vet också, att hon genom sin journalistiska och publicistiska verksamhet kommit dessa problem närmare in på livet än de flesta. Och att hon även fått en klar och förstående blick att se på och igenom de frågor, som just nu äro kvinnornas kanske största, vet i skrivande stund hela Iduns läsekrets. I den roman ”De nya döttrarna” med vilken Vera von Kræmer i år debuterar som romanförfattarinna och som Iduns läsare fått i förskott som följetong, har hon givit en roande och givande inblick i sin syn på både de nya döttrarna och mycket mer av det, som för de flesta vagt och ogenomskådligt rör sig i tiden.

— Om jag kunnat ge något i min bok, så har den i ännu högre grad givit mig något i gengäld. Bland annat en rolig skriversfarenhet: en bok, som man skriver själv, lever för sig själv, alldeles självständigt. Min avsikt var t. ex. att låta bokens hjältinna förälska sig i en annan än sin man. Det fanns inga planer. Hon ville bara inte. Och han, den tilltänkte, ville inte heller, de voro intresserade av varandra, men hur jag övertalade dem och plitade med dem så var det alldeles stopp.

Vad jag främst velat ge i min bok, är en bild av hur de verkligen ha det, dessa unga, som måste ta sig ut i livet, hur förvirrade de än äro, som inte ha hemmet att falla tillbaka på som flickorna förr. Och vad jag främst velat komma åt, är den andliga högfärden. Den sorten, som har sin representant i en av bokens herrar, den unge läkaren, som ser med absolut oförstående och en blandning av ligkiltighet och förakt på sin fästnös yrke, som är sysslandet med reklam för ganska flärdfulla ting — som inte förstår, att även sådant arbete är ett arbete, inte lättare än andra och inte mindre värt — Den andra typen av modernt kvinnoproblem — den självförsörjande frun?

— Det är ju jag själv det. Och jag har en känsla av att problemets mittpunkt är oberoendet. Inte att försöka nå det i yttre mening, det kan ingen, ekonomiskt beroende är ju alla som äro beroende av

Två gånger om dagen

skall hyn behandlas med Gahns Faréna-Crème. På morgonen bestrykes ansikte, hals och armar med den välgörande skönhetscrèmen, som samtidigt med att den skyddar Eder hy under dagen, utgör ett idealiskt underlag för puder. — På kvällen masseras Gahns Faréna-Crème in i hyn och motverkar på så sätt uppkomsten av finnar, rynkor och narighet. — Hyn bibehålles ung och fraiche. Välj till Eder hudcrème Gahn Faréna-Crème, som är så beskaffad att den tjänstgör såväl till dag- som nattcrème.

FARÉNA
HAVRE-CRÈME

Gahns
Upsala

Kungl. Hovleverantör

Till salu överallt
i tuber à kr. 1:—
i burkar à kr. 2:50
i lyxburkar à kr. 5:—

Badinrättningen

Telefon Sö. 330 56
och Sö. 4867.

Etablerad 1875.

Södermalms Tvätt- & Badinrättning
Badargatan 4.

Tvättinrättningen

Telefon Sö. 336 30
och Sö. 15735.

RID-STÖVLAR

Dam o. Herr
i lack samt
svart och brun
boxkalv.

P. A. STRÖM & Co
Humlegårdsg. 10
STOCKHOLM

Förnämsta inköpsställe för moderna Dam- o. Herrskodon.

HERBA Liköressenser

giva vid hembragd med eller utan kokning av sockerlag ett resultat, som är fullt jämförligt med originallikörerna.

Pris 1 krona pr flaska.

Etabl.

1889

STOCKHOLMS ÆTHER & ESSENCEFABRIK
Valling 14. Tel. 146 86, N. 83 26.

TOBAKS VAROR

av
svensk tillverkning

äro alltid en kärkommen

JULKLAPP

De många olika förpackningarna giva möjlighet till ett lämpligt anpassande av inköpet, och förpackningarnas utseende ger åt varan en värdig prägel av julgåva.

TOBAKS MONOPOLET

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt: 50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t. Helmsgr. 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Hetsida f. t. 750:—, hetsida e. t. 600:—, Lediga platser och platsökande 30 öre.

Tel. 1646 o. N. 6147

Grundlagd av

FRITHIOF HELLBERG

IDUN

Chefredaktör:

EVA NYBLOM

Iduns prenumerationspris:

UPPL. A.		UPPL. B.	
Heft år	17:—	Heft år	15:—
Halvt år	9:—	Halvt år	8:—
Kvartal	4:50	Kvartal	4:25

Tel. N. 1602 o. N. 6147

Tel. Redaktionen N. 9803 o. N. 402. Verkst. dir. N. 4304

Detta är Dagens Nyheters Hus i Stockholm, där dagligen över 700 personer, av vilka 70 medarbetare i redaktionen, samverkar för att framställa den bästa, intressantaste och mest spridda dagliga tidningen i Sverige. Låt den även bli Eder tidning!

Läcker ost

Fyra förmåliga ostsor-
ter utan like.

Kalasosten, den extra lagrade, för-
nämliga, storpipiga osten, full av
saft och arom.

Elitosten, den kraftiga, ampra,
utomordentligt fina restaurant-
och herrosten med ädel vinsmak.

Reklamosten, den extra starka
och fina osten i billigare prisläge.

Västergyllen Lunchost, den feta,
men fullmogna läckerheten.

Här ovan en avbildning av eti-
ketterna till de fyra förmåsta av
de berömda Lejonostarna från
C. Erikson, Vara, Aktiebolag i
Vara. Har Ni smakat dem? Be-
gär det eljest hos Eder handlande,
men giv akt på, att Lejonmärket
finnes å varje ost, annars är den
icke äkta. Ni blir förtjust i Le-
jonosten!

M. ZADIG - MALMÖ

H. M. Konungens Hovlev.
Nederlag i Stockholm: Brunkebergsg. 4.
,, i Göteborg: Chalmersgat. 20.

ett företag, men oberoende i inre mening: att för-
söka göra det mesta möjliga av allting som når en,
antingen det är lycka eller olycka, det man vill eller
det man inte vill.

— Skall fru von Kræmers nästa bok — som vi
hoppas skall komma — handla om detta?

— Egentligen finns det annat, som ligger mitt
hjärta närmare. Jag skulle vilja skriva en bok om
en människa som går genom hela livet utan att
förstå att lögnen är en av de största maktfaktorerna
i tillvaron. Jag själv var sådan som ung, och
mina egna erfarenheter när jag vaknade i tillvaron
och tvingades erkänna lögnens existens skulle jag
vilja skriva om —

— Gör det, säga vi. Och gör det säger nog hela
Vera von Kræmers trogna läsekrets, som även 1930
med glädje kommer att ta emot de lärdomar i dagens
och livets frågor som Vera von Kræmer serverar
i Idun.

Kryssordstävlan i n:r 52.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12					13		14			
15		16		17		18			19	
20	21		22					23		
24		25		26			27			
	28		29			30	31			
	32						33			
34		35		36		37				38
39	40			41	42		43		44	
45			46			47		48		
49		50					51		52	
53	54					55		56		
57						58				

Vågräta ord: 1. Plagg. 6. En otalig skara. 12. Patetiskt poetiskt alster. 14. Engelsk skriftställare och vad han en gång varit. 15. Streck mellan två andra. 16. Kan en sten och en barnunge vara. 19. Mången brottslings vana. 20. Gärning värd beröm. 22. Notgrupp. 23. Kroppslig urholkning. 24. Sysslar med kärlek. 26. Biologisk indelning. 27. Tänder lätt. 28. Herre som fick en glad nyhet en kulen novemberdag. 30. Vanligare i Norrland än i Skåne. 32. Användes vid såpfabrikation. 33. Socken i Härnösands stift. 35. Tröttnar man lätt på. 37. Att bruka jorden. 39. Dotter till himmelen och jorden. 41. Utfaller i en tysk flod. 43. Främmande ord för torr. 45. Leverera 50 lodrätt. 46. Flickan från vilda västern. 48. Geologisk term. 49. Fågel. 50. Att placera bredvid varandra. 52. Gud på hebreiska. 53. Luftseglare som en gång väckte för-
tjusning bland Stockholms damer. 55. Mansnamn i populär form. 57. Att utöva mörksens gärningar. 58. Kan man lätt känna sig stucken av.

Lodräta ord: 1. En som svänger sig. 2. På Öland. 3. Sjö och verb. 4. Första personen. 5. Gör den som kommer på besök. 7. Uttryck för jämlikhet. 8. Vanligt flitbetyg. 9. Kommer på hösten och går på våren. 10. Komma från Västerbotten. 11. Bör man se före sin bortgång. 13. Är grönskan i maj. 17. Tung metall. 18. Kan man få i handen vid lugnning. 21. Ätos inte förr i världen. 23. En filur och välgörare. 25. Hisstyg. 27. Brukar varje pojke som äger en kniv. 29. Har mindre värde upp- och nedvänd. 31. Är gulsippan. 34. Stad känd för sin blomsterskötsel. 36. Kan åsnan tugga på. 37. Göra sår. 38. Trakt av Sverige besjungen i poesin. 40. Samlas ofta på listor. 42. Tidevarv. 44. Fredsgudinna och bysantinsk kejsarinna. 46. Prydnadssten. 47. I avskedets stund. 50. Här och asagud. 51. Kommer från Finsteraarhorn. 54. Fyrbent varelse. 56. Kan stå på brevs utanskrift.

I varje lösning, som skall vara insänd inom 14 dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-öres frimärke och summan av de insända märkena delas mellan pristagarna förutom de av redaktionen uppställda belöningarna — 2 st. å 5 kronor. Sändas flera tävlingssvar i samma försändelse inlägges vart och ett i särskilt slutet kuvert. Prisen utbetalas genom postsparbanken. Kuvertet märkes: "Kryssordstävlan i n:r 52."

SILVO

SILVER

POLERMEDEL

RENGÖR OCH POLERAR GULD, SILVER,
ALUMINIUM OCH ALL SLAGS BORDSILVER.

SALJES I BURKAR Å
45 ÖRE & KR 1:00

Sparta

SKODON

representera det förmåsta
som kan framställas
i skoväg.

Efterfråga därför skodon av märket **Sparta**
hos Eder skohandlare.

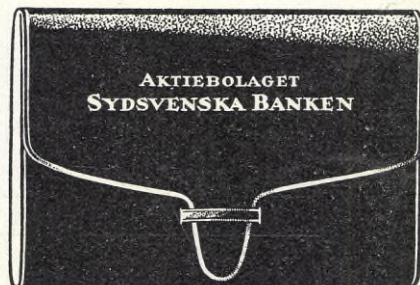

Olycksfall- och sjuk-
Skadestånds-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.

Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

MINIATYR
SPARKASSE
BÖCKER
AV SKINN

TILLHANDAHÄLLES
VID INSÄTTNING Å
SPARKASSERÄKNING

SYDSVENSKA BANKEN

Ett underbart botemedel mot
Hämorrojder
är
PROKTOSOL

som, utan operation, befriat tusenden från årlånga lidanden. Intyg finnes från flera framstående läkare om Proktosol såsom ett enastående verksamt botemedel mot Hämorrojder.

Proktosol lindrar icke endast smärtorna för tillfället, utan i olikhet med många andra botemedel åstadkommer Proktosol efter någon tids bruk varje kväll, att Hämorrojderna försvinna.

Lätt att använda. Se bruksanvisningen i varje ask.
Fås på alla apotek.

Pengar i Postsparbanken är Pengar i "Plånboken",
ty samma postsparbanksbok gäller vid **alla** postanstalter och sammanlagt intill 300 kr. pr kalendervecka utbetalas **utan uppsägning**. Ränta 4 %

En hjärtesak.

När snön ligger vit utanför knutarna, när doften av gran och ljus blandas med trevnaden i det ombonade hemmet och ett lackat, vackert julpaket avslöjar sitt innehåll av »4711:s» välkomna gåvor, då måste ett flickhjärta vara av sten för att kunna motstå friarens varma bön.

Giv henne därför »4711» i julförpackning.

No. 4711. Eau de Cologne

Scen och Film

Som en cocktail före supén är Leslie Howards "Cocktails" på Blancheteatern inte oäven och kan särskilt rekommenderas för dem, som storknat på julmaten. Andra akten har en inte särskilt originell, men alltid oemotståndlig och tack-sam situationskomik, och de övriga akterna duga som älskvärd upptakt och avslutning.

Bäst var spelet. Framför allt Olaf Riégo — i en utmärkt mas-

kering — som gjorde sin obotliga spelevink med både humor och av-väpnande naturlighet. Vår oför-ställda komplimang! Gull Natorp väntar man sig alltid något av och man fick inte vänta förgäves, ty här var hon i sitt esse som gammal maliciös fröken med sinne både för mänsklig svaghet och cocktail. Concordia Selander och Karin Alexandersson gävo stil åt två andra frökentyper och hr Tran-berg vet hur han ska göra en bes-käftig familjeadvokat enligt tea-terschablonens alla gamla goda regler. Fru Magda Holm var söt och poetisk som en liten ameri-kansk fröken av god familj, me-

Olaf Riégo och Gull Natorp i "Cocktails". Almborg & Preinitz, foto.

dan hr Branner inte har sin styrka i det lätta älskarefacket.

E. N.

Från rikets andra stad.

Julpjäsen Tomtefar på Lorens-bergsteatern.

På Lorensbergsteatern firade man julen tidigt i år. Redan från den 14 december lät Carlo Keill-Möller nämligen hela skådespelar-gardet dansa hambo och julpolska i nationaldräkter om eftermidda-garna. Och i salongen satt småt-tingar och skrattade och skrek av förtjusning och av rädsla. För "Tomtefar", som Keill-Möllers pjäs heter, var minsann också dra-matiskt spännande och rik på ef-fekter. Stormen ven lika hemsk som i Kung Lear. När näcken

med en knall gick upp i ljusan låga och försvann genom skorste-nen, viskade en modig liten sjö-mansklädd gosse: "Nu börjar jag allt bli rädd, mamma." Och berga-kungen hade ett hov av skogstroll och häxor, men lyckligtvis också av féer och huldror. Där fanns en stor tupp, som stod på vakt för att gala i gryningen, och där fanns en stor våg, på vilken vättarna vägde människornas goda och onda gärningar. Och tomtefar, som hade två meter långt skägg såg alltid vad folk tänkte, och nåde den, som hånade den skira barnafantasin, eller den som gjorde de stumma djuren för när —

Julens feta mat — ingen fara!

Ökade Ni i vikt under julen? Svarar Ni ja, behöver Ni dock icke förarga Eder. De överflödiga kilona kan Ni bliva av med igen. Använd Facil-pastiller; Facil gör Eder smärt långsamt, men säkert — och utan diet, besvär eller risk.

Sälunda skriva tusenden till oss:

25/5—29.

Jag har för 2 år sedan fått Facil-pastiller och befann mig väl efter dem. Önskar nu genomgå en ny kur och ber Eder därför sända mig ett glas med 100 pastiller för bifogade frimärken.

Kolding, M. H.

Facil fås på alla apotek i glas innehållande 100 pastiller till kr. 4:00 per glas. Bruksanvisning och normalviktstabell medfölja varje glas.

GLOBOID

enligt föreskrift av
Professorn vid Uppsala Universi-
tet Med. Dr E. Louis Backman.

verkar snabbt och säkert vid

**Huvudvärk
Nervsmärtor
Influensa
Reumatiska smärtor**

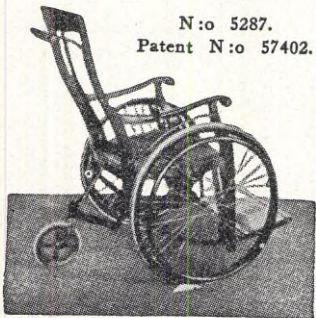
Globoid har inga biverkningar.

Finnes å apoteken.

I askar om 20 tabl. kronor 1.—
I glas om 40 tabl. kronor 1.80.

Gemlas Rullstol

N:o 5287.
Patent N:o 57402.

Införda offert och beskrivning från
GEMLA FABRIKERS A.-B.
— D I S —

KVARTSLAMPOR
Original Hanau
från
ASEA

Armaturutställningen, Klarabergsgatan 21

**Svenska Eldbegängelseföreningens
Expedition**
Stockholms Eldbegängelsebyrå
Sveavägen 25 2 tr. Hiss. Stockholm.
Öppen 10—4. Lördagar o. Helgdags-
aftnar 10—2. Expedition och sekre-
tariat 13789. Tel. Norr 22 00 för eld-
begängelser, norr 22 80 för medlemsan-
mälningar. Begravningsförsäkring.

Scener från Tomtefar; fr. h.: Mona
Mårtensson, Tore Lindwall, Lill-Tollie,
Bengt-Åke Bengtsson, Torsten Hillberg,
Linnéa Hillberg. Sorbon, foto.

Fru Hillberg, Käramor blev straffad för att hon låtit Mona Mårtensson, Kersti sova på bara golvet på julnatten, men blev i tredje akten så god och snäll som man endast blir det i sagorna. Och i juldagsottan drog husbondfolk och drängar med tända facklor vid bjällermusik i väg till kyrkan. När Tomtefar, Torsten Bergström, i en epilög vinkade åt barnen och i sirliga ordalag bjöd dem farväl, hördes en gäll gossröst svara: 'Ajö!' Och mammor och sköterskor hade rätt svårt att få barnen ut ur salongen. Tomtefar hade tagit deras hjärtan. Och pjäsen fröjdade inte bara de yngsta av släktet homo, vilka utgjorde publik, utan sannerligen också skådespelarna själva. De hade svårt att hålla sej för skratt. Men som väl var, skulle man skratta mycket i den pjäsen.

La Tenace.

Operan har börjat ge julklappar. Ty som en julklapp till Stockholms barn och även mammor måste man väl betrakta sagospellet "Lille Petters resa till månen". En verkligt rolig och vacker julklapp som inga föräldrar böra underlåta att ge sina barn. Det är en sagopjäsa där Operan tagit alla sina dekorativa resurser till hjälp för att suggerera fram den verkliga sagostämning som hör julen till. Jon-And hade av det tack samma stoffet skapat ett praktfullt sceneri. Och ensemblen gjorde allt för att fylla den storartade ramen med liv. Två mycket unga damer, Birgit Tengroth och Vilma Persson, voro som direkt klippta ur en sagobok och de andra mer vuxna herrarna och damerna återvändande utan svårighet och med verklig bravur till sin barndoms värld. Alla barn till operan i jul — B. A. "Storstädens djungel" bestod av ett byschart amerikanskt förmak och en beskedlig danslokal med rutiga dukar på borden, det var ju skönt att se att det inte var värre. Filmen var för övrigt av den vanliga typ där regissören gör allt för att med ett abnormt moraliskt slut släta över en mindre moralisk början. Den ganska trista inblicken i den andefattiga miljön försonades dock starkt av humoristiskt spel och roliga smådrag. Dorothy Mackaill ser visserligen mer ohäng än charmfull ut men hennes elaka bror i filmen var välgörande äkta och rolig.

Miss Bio.

7
effektiva

SKÖNHETSFRÅGOR

Fullständig undervisning i verkligt effektivt skönhetsvård i hemmet baserad på vetenskapliga rön:

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

Hur man förhindrar och borttager rynkor och får en ungdomlig, ren och fraiche hy;

Hur man får en åldrig hals ungdomlig, jämn, smidig och fast;

Hur man får bort dubbelhaka;

Hur man får långa mörka ögonfransar;

Hur man får täta mörka ögonbryn;

Hur man får smala ben;

Hur man får kraftig hårväxt, (även på kala fläckar) där inte hårrötterna äro döda.

Sändes portofritt och fullt diskret mot postförskott å Kr. 1.65 till Iduns läsarinna om bifogade kupong insändes till: Syster Olga, Vulcanusgatan 5, Stockholm.

Syster Olga, Vulcanusgatan, 5, Stockholm.

Sänd mig portofritt omgående Edra sju specialråd i skönhetsvård mot postförskott å kr. 1.65.

Namn

Adress

De vitaminbildande livgivande, ultravioletta strålarna alstras endast av kvartslampan. Allmänheten uppmanas, att icke förblanda kvartslampan med de elektriska apparater, som i försåtligt avfattade och vilseledande annonser jämföras med kvartslampan, ehuru de ej utsända ultravioletta strålar utan endast röda och ultraröda strålar, d. v. s. värme. De ultravioletta strålarnas verkningar kunna ej uppnås med värmestrålar.

Det finnes ingen ersättning för kvartslampan. Rådfråga Eder läkare.

Kvartslampan Künstliche Höhensonne — "Original Hanau" — säljes i elektromedicinska och större elektriska affärer.

Begär upplysningsbroschyr Nr. 18 E, som sändes porto- och kostnadsfritt från

BERGMAN & BEVING, Stockholm 7

Krantz

Julmatens farligheter.

(Forts. fr. sid. 1447.)

Optimisten har ordet.

Doktor Harald Öhnell ber, att han skall slippa beröra frågan i

hela dess vidd. Han vill se den ljusa sidan av saken och tror, att en hel del av julmatens offerklara sig trots allt.

— Det ligger starka praktiska skäl till grund för att man lagar så mycket mat och skaffar sig

stora förråd till julen, säger doktor Öhnell. Därigenom få strängt arbetande husmödrar eller hembiträden en välbehövlig ledighet under helgdagarna. Allting är färdigt, det är bara att ställa fram det på bordet. I synnerhet för den

stora del av Sveriges invånare, som inte bor i Stockholm, är detta en mycket viktig angelägenhet. För resten tilltalas jag som gammal sportsman av det slags mat, som är traditionell vid jul och särskilt av att den är färdig på förhand.

Att det blir för mycket med allt det feta, kan inte bortresoneras. Men den mänskliga naturens elasticitet är absolut storartad, vår kropp lämpar sig efter förhållandena på ett storartat sätt och för det mesta går det ju bra och vi överleva påfrestningen.

Herdarne och de tre vise männen.

(Forts. fr. sid. 1450.)

något spelfulla benämningen "Giocari". Dessa typer, vilka utgjorde det naturliga staffaget i Goethes och Thorwaldsens Rom, såväl ute bland Campagnans färdjorlar som på det ännu ej städade Forum Romanum, skulle väl i Mussolinis biltjutande och gatuomläggande metropol närmast verka som en anakronism, men ännu så sent som 1908, vid mitt första besök i Rom, dekorerade de i egenskap av modellspiranter Spanska Trappan, och en kulen decemberdag hörde jag de spröda och vinande tonerna av herdarnas säckpipor utanför Trinità dei Monti.

Men äro de i Rom en saga blott, så uppträda de dock ännu i dag, om än oftast i moderniserad upplaga i Syd-Italien. I Ravello infunno de sig oförberett i fjol vinter åtminstone fyra gånger vid jultiden. Först för att ackompanjera den heliga familjens inflyttande i sitt julhem i stalaktitgrottan. Sedan stodo de där plötsligt på den lilla piazzan tre söndagar å rad i slutet av januari, då de tre krubborna — en i katedralens huvudskepp, en i sidokapellet och en i kryptan — övergavs av sina heliga gäster.

Vid den sista och högtidligaste av dessa fester flyttades Maria med barnet upp till ett podium i koret, och folk från alla de omkring liggande byarna trängdes för att komma åt att kyssa Jesusbarnets fot. Ute hade skymningen redan fallit på, men inne i kyrkan med dess ålderdomliga, under-sköna mosaiker fanns ingen annan belysning än de höga vaxljusen, som fladdrade under mängdens böljande rörelser. Och utan uppehåll, med en egendomligt suggererande, monotont melodi, ljöd säckpipornas surr som bakgrund

Dålig mage efter julen?

Tag Miradium-salt varje morgon och kväll. Det innehåller äkta radium, som bildar nytt blod, reglerar magen, styrker aptiten och matsmältningen och skapar nya livskraftiga celler, varigenom Ni återuppbygger, vad Ni nedbrutit under julen. Miradium-salt fås på apoteken i glas till kr. 6:50.

Man läser

med odelat intresse från början till slut denna berättelsebok.

Så skriver pastor Fritz Peterson om Hillis Granes bok

DEN SKÖNASTE ROSEN,

en ytterst fängslande och god berättelse från den stora folkväckelsens dagar.

Denna bok erhålles gratis av varje prenumerant för 1930 på

Svenska Morgonbladet

(Oberoende av vilken upplaga)

Varje prenumerant har endast att till Svenska Morgonbladets Exp., Stockholm I, insända namn och adress samt 75 öre till porto och expeditionskostnader, eller Kr. 1.50, om boken önskas inbunden i fint klotband i blå färgton, och boken expedieras omgående.

Boken är tryckt på prima engelskt espartopapper.

Boklädspriset är kr. 4:—, klotb. kr. 5:50.

Prenumerationspris för 1930:

Utom Stockholm å närmaste postkontor:

Uppl. A: Morgonupplagan (Stockholmsuppl.):

Helår: Halvår: Kvartal: Mån.:
18:— 10:— 5:— 1:85

Uppl. C: Dagupplagan (Dagl. Landsortsuppl.):

14:— 8:— 4:— 1:50

Uppl. D: Halvveckouppl.:
5:80 3:50 2:— 0:75

I Stockholm fritt hemburen:

Stockholmsuppl.:
28:— 15:— 8:— 2:75

Prenumerera genast på

Svenska Morgonbladet

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund, Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14. Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576. Specialitet: Familje- och arvssaker, Botredningar och testamenten. Även skriftliga förfrågningar.

VÄVSKEDAR

av rostfritt material. Obs. denna fördel! Skyttlar, spännare, solv m. m. för hemslöjd.

NYHET! alla väverskor bör "BOBIN" köpa vår patentrade bobin-växel.

Begär vår nya illustr. katalog och prisuppgift. Sändes gratis.

A.-B. Borås Mek. Väfskedsfabrik Rikst. 1028. Borås. Rikst. 1028.

Nya Dagligt Allehanda

behöver icke slå på reklamtrumman för sig själv.

Hundratals framstående svenskar, vänner och motståndare, ha givit offentlighet åt sin höga uppskattning av Allehandas överlägsna och kraftigt opinionsbildande journalistik.

Enastående i svenska pressen äro

Nya Dagligt Allehandas spetsartiklar,

de i hela landet lästa och för sin muntert satiriska ton uppskattade artiklarna å första sidans första spalt. Varje artikel illustrerad med en karikatyr för dagen.

Bland Allehandas övriga specialiteter märkas:

Doktor Knut Hagbergs, den främste svenske essayistens, ypperliga framställningar av märkesmän i politik och litteratur.

Friherrinnan Annie Åkerhielms artiklar för Sveriges kvinnor.

Ekonomiska och näringspolitiska artiklar av professor **Fritz Brock** m. fl. specialister.

Doktor Ivar Ömans statsvetenskapliga och historiska artiklar och essayer.

Insiktsfulla och spirituella utrikespolitiska krönikor av redaktör **Nicolai Blaedel** m. fl.

Varje dags nyheter komma snabbast i Nya Dagligt Allehanda.

Nya Dagligt Allehandas Söndagsbilaga

står på hög intellektuell och litterär nivå; bilagan redigeras av

Fil. lic. Carl Björkman.

Prenumerationspris:

För helt år kr. 36:—, halvt år kr. 20:—, kvartal kr. 10:—, månad kr. 3:50.

Prenumerera på och annonsera i

den i redaktionellt och ekonomiskt hänseende oberoende

Nya Dagligt Allehanda

SORO, RETLIGHET, nervös sömnlöshet, ångestillstånd

bekämpas snabbt och säkert med Somnogan.
Finnes å apoteken. Fickförpackn. à 4 tabl. 50
öre, rör om 20 tabl. kr. 2.50.

SOMNOGAN

Kvinnorna i hemmen göra inköpen för hemmen.

Skånska Dagbladet är landsortens mest spridda tidning och gästar sålunda dagligen flera hem än någon annan tidning. Härav följer, att kvinnorna i hemmen nås säkrast genom annonsering i
SKÅNSKA DAGBLADET

AFTONBLADETS EUROPAKARTA

har av alla sakkunniga erhållit de varmaste lovord.

En mindre restupplaga finnes ännu kvar och utsäljes till ett betydligt nedsatt pris.

Kartan, som är utarbetad av de framstående fackmännen *docenten Sten De Geer* och *Överste A. H. Byström*, är utförd i skalan 1:6 miljoner samt tryckt i åtta färger på mycket god kartong. Den åtföljes dels av ett *namnregister*, upptagande över 6,000 namn, dels av en *geografisk-statistisk handbok* samt ett litet kartarbete "Europa under 400 år", innehållande nio översiktskartor, utvisande Europas politiska indelning vid vissa särskilt betydelsefulla epoker.

Kartan levereras i tvenne utföranden.

Uppfodrad på väv och försedd med lister och hängare är priset kr. 7:50 inkl. porto.

Enbar försedd med lister och hängare är priset kr. 3:50 inkl. porto. Vid sändning mot postförskott tillkommer postförskottsavgiften.

Ifyll och avskilj nedanstående blankett samt insänd den till Aftonbladets Expedition, Stockholm, då kartan expedieras omgående.

AFTONBLADETS EXPEDITION, STOCKHOLM.

Undertecknad rekvrirerar härmed

Aftonbladets karta över Europa.

med tillhörande *namnregister*, *geografisk-statistisk beskrivning* och *historiska kartan* "Europa under 400 år".

.... ex. med lister och hängare till ett pris av kr. 3:50.

.... ex. d:o uppfodrad på väv till ett pris av kr. 7:50.

Beloppet { erlägges vid leveransen.
följer kontant.
följer samtidigt pr postanvisning.
torde uttagas genom postförskott.

Ort och datum

Namn

Adress

Det icke tillämpliga i texten överstrykes. I.

till ett gällt och naivt tenorsolo, ett mellanting mellan folkvisa och hymn, som på det effektivaste sätt sövde åhörarna in i en forn och fjärran tid. Sångaren själv, vilkens upphettade ansikte skymtade bakom vaxängorna, hade en på samma gång käck och gammaldags skönhet, något av jaktstven eller dräng på en Murillos, en Velasquez' tavlor. Effekten blev något störd, när blicken från de trosvisst hojtande läpparna råkade halka ned till celluloidkragen och den fashionabla halsduksrosetten...

Den som vill se en presepio i sino pryddo, en presepio i så att säga förhålligad skepelse, bör bege sig till Museo di San Martino i Neapel. I det gamla klostret, som blickar ut över den blå golfen, har man i ett särskilt rum bakom en skyddande glasskärm ställt upp en presepio från 1700-talet, upptagande flera meter i bredd och omfattande hundratals personer. Man skulle önska, att alla världens barn vid jultiden kunde få kasta en blick på detta underbara julpanorama, som utom den lilla mittelgruppen av den heliga familjen och kungarna från Österland, bjuder på en snart sagt oöverskådlig mängd av detaljer och fint uttänkta smådrag.

Miljön utgöres som vanligt av det syditalienska, vulkaniskt söndersprängda landskapet. Den vatttrade pappen är dock här ersatt av naturtrogna klippblock och stalaktiter, och pinjer och kaktus ornera de tornande topparna och nedskurna ravinerna. En flod med kristalliska kaskader delar panoramats ena hälvt och å dess branter är herdesamhället beläget. På motsatta sidan, i den mera stadslikt ordnade byn, får man en roande inblick i 1700-talets brokiga världsushusliv.

Dessa dockor, liksom alla figurer i en förnämligen presepio, äro klädda i tygkläder och i ett efter rang och värdighet noga avpassat snitt, allt ifrån adelsdamens brokad, nättelduk och spetsar och ned till fåraherdens raggiga skinnjacka och sandaler. I konstnärligt hänseende kan man blott förvåna sig över den dråpliga mimiiken, de osökta ställningarna hos såväl människor som djur, om än den frodiga fantasien och lekbehovet allt som oftast tar överhand. Hur mycken tid som åtgått till fullbordandet av detta märkliga dockpanorama vore svårt att gissa. Troligen är det unikt i sitt slag i världen.—

Vad jag däremot saknade här, liksom för övrigt i alla andra julgrottor jag sett i Italien, var det menageri-inslag jag minns från min barndom som nästan det mest suggererande. Visserligen tjusades ögat av krämmande arabiska springare, av de vise människens kameler, av herdarnas kor och ulliga lamm, men mina favoriter från julbordet: den randiga kungstigern, giraffen och de brunfläckiga antiloperna återfann jag ej.

Må det vara mera konsekvent att utelämna dylika tropiska tillskott i julbordets fauna... för mig skulle de varit oersättliga! Och jag finner en viss logisk riktighet i, en apologi för deras införande på scenen denna natt, omspunnen av århundradens mystik. Natten, då vattnet i källorna bliver till vin, då djuren i stall och ladugård tala till varandra på mänskligt tungomål.

"Och lejon vilar bredvid lamm, och varg vid killing stiger fram. Stort under månne det båda! Av Saba komma konungar tre, bringa guld, myrrha, aloe, glädja sig att barnet de skåda."

Mildred Thorburn-Busck.

den största

morgontidningen i göteborg och västra sverige är göteborgs-posten vars upplaga är mer än dubbelt så stor som någon annan daglig morgontidnings därstädes — genomsnittlig upplaga vanliga d. 33000 ex. - lörd 43000 ex.

Nerikes Allehanda

är Örebro stads och läns äldsta, förnämsta och mest kända tidning. Den har ett rikhaltigt innehåll och meddelar snabbt sina läsare allt, som händer i Sverige och utlandet. Talrika illustrationer till dagskrönikan.

Spridd i vida kretsar, är Nerikes Allehanda ett utmärkt och mycket anlitat annonsorgan.

Nerkingar, Örebroare eller Örebro-länningar, som vistas å andra orter, böra ej underlåta att bibehålla kontakten med sin hemtrakt och detta sker bäst genom att prenumerera på

Nerikes Allehanda

(Örebro läns Tidning)

för år 1930

Prenumerationspris: Helår 14:—, Halvår 8:—

Kvartal 4:25, Månad 1:75

ARTI HEMFÄRGER
äro utan jämförelse bäst.
A.-B. EUG. WINGÅRD, MALMÖ.

Ett konstnärshem söderut.

(Forts. fr. sid. 1451.)

innersta rummet äro pretiosa, ryttarpris och medaljer mönstergillt ordnade.

Herr Åkesson bekänner också ärligt, att han tycker om ordning. "Min mor", berättar han, "var en ordningsmänniska som få, visste på pricken var allt fanns i huset och hade sitt hem på sina fem fingrar. Redan från barndomen fingo vi barn lära oss ordning, och jag vill också gärna ha allt på sin rätta plats.

Av de tre gallerirummen är det mellersta och största hållet i barock. På ena långväggen bakom den lilla möbeln hänger en större målning, en studie efter Paolo Veronese, och över soffan, i vilken han placerat gamla skånska kuddar i flamskvävnad och i tvist- och schattérsöm, hänga på ömse sidor om en mörknad målning från 1600-talet från Spanien hämtade lampetter i träskulptur. I taket hänger en praktfull kristallkrona, och på golvet, mellan äkta mattor i sällsynta fina och väl avstämde färger, upptäcker jag en agedyna med årtalet 1814 i flossavävnad.

Till höger leder en dörr in i ett mindre rum, där ett par vita stolar i gustaviansk stil placerats på ömse sidor om en liten utsökt vacker byrå av jackaranda, som tillhört konung Adolf Fredrik, och på vars marmorskiva placerats dels några sirliga statyetter, dels en samling medaljer och dels en vacker uppsättning av ryttarpris, vunna under de båda sista åren. Herr Åkesson är nämligen en lika skicklig som framgångsrik ryttare.

Till vänster om byrån hänger ett väl träffat självporträtt och vid sidan om detta en ikon, föreställande Marie Bebadelse. Bland de många andra tavlor, som pryda väggarna i detta rum, fängslas man särskilt av ett känsligt målat porträtt av hans båda äldsta barn, två ljushåriga flickor med de Åkessonska gråbruna ögonen.

I herr Åkessons skrivrum, vars väggar äro så gott som helt och hållet dolda under tavlor och utkast, ser man bl. a. en stämningfull bild av den gamla halmtäckta fäderngården i Vomb, belägen inte långt från "paradiset" i Gärs härad, samt en i Amsterdam inregistrerad etsning av Rembrandt. Förutom denna etsning har herr

Åkesson en mängd andra mycket värdefulla etsningar, för vilka han dock inte funnit annan plats än i ett omöblerat, mot gårdsidan vettande rum.

"Egentligen är det en stor skada att hänga dessa konstskatter så i skymundan", kan jag inte underlåta att framkasta, då vi en stund senare tillsammans vandra ut i det kyliga solskenet.

"Ja", säger han med sin lilla fransyska axelryckning, men vad vill ni man skall göra — — —

En invändning svävar på mina läppar, men då märker jag, att konstnären är långt borta i sina tankar och utan att säga något, går jag tyst gatan framåt vid hans sida.

"Vet ni vad", kommer det efter en stund helt impulsivt från honom, "jag såg något så vackert härom dagen. Jag kom gående över Stortorget, då jag plötsligt fick syn på tre småflickor, som avtecknade sig som tre lysande blommor mot en mörknad huvvägg. En liten underbar tavla, ett mästerverk i färger."

Och han småler mot mig, som ville han säga, att livet är fullt av skönhetsvärden, blott man kan upptäcka dem. D. Fbg.

Barnets ömtåliga hud

får på inga villkor förstöras med en felaktig tvål, om vars tillverkning och sammansättning Ni ingenting vet. Välj YvY-tvålen, ty den är välkänd från Ystad till Haparanda.

YvY-tvålen innehåller inga skadliga beståndsdelar, men däremot i väl avvägda proportioner de utsöktaste vegetabiliska oljor och essenser, som ger huden näring och därmed ökar dess smidighet, fasthet och friska utseende. *Värda barnens fina hud med*

YvY-TVÅLEN

— renings- och hudförsörjningsmedlet för alla.

FRÅGOR OCH SVAR!

Kartritning.

Fråga: 1) Vill Idun vara snäll upplysa om vad som fordras för att bli karriterska.

2) Fordras 8-klassigt läroverk? Har endast gått ut sex klasser.

3) Var kan man få den bästa utbildningen? *Iduna.*

Svar: 1) Noggrannhet och anlag för teckning.

2) Ej alldeles nödvändigt med 8 klasser.

3) Vid Generalstabens Litografiska Anstalt. Även vid privata kurser. Vid Tekniska skolan i Stockholm givas kurser som en god förberedelse för yrket.

Sånger och tal.

Fråga: Vid olika tillfällen har jag sett annonser om en "Sångbok för bordsvisor" samt en bok med "concept till tal vid större högtider, bröllop o. d."

Då jag glömt vem som annonserat därom, vore jag tacksam få veta var de finnas att köpa.

"Gammla Idunprenumerant".

Svar: I musikhandeln förekommer en sångbok med en avdelning för bordsvisor. Den är utgiven av en studentförening och kostar 1:50.

Gerhard Magnusson har givit ut en bok: Att hålla tal, handledning vid olika tillfällen.

Italienska.

Fråga: Har hört att det lär finnas i Stockholm en skola enbart för italienska språket. Tror mig någon gång sett annons om den-

VID TRÖG MAGE

och förstoppning äro **Hoita Björnens**

FRANGULA-PILLER

av bästa och säkraste verkan. Fullkomligt oskadliga. Inga som helst biverkningar. Användas å sjukhus och kliniker. Fås å alla apotek i askar å 40 piller.

AESKULAPLAMPAN

Häpnadsväckande resultat mot de flesta sjukdomar!

Varning! Den äkta lampen är stämplad enl. vidstående (Lagl. Skydd i Kgl. Patent & Reg. Verket.)

Endast **då** är den äkta.

Godtag ej något annat som Ni får ångra!

Finnes ej den äkta med vidstående stämplor, så tillskriv

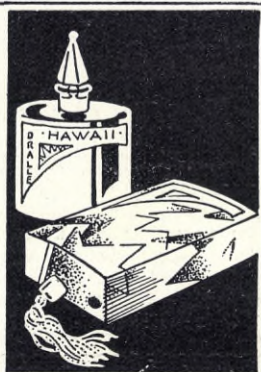
AESKULAPLAMPAN. MALMÖ. TEL. 7508.

Den nya parfymen HAWAII

- modern - förnäm - raffinerad.

I utsökt eleganta förpackningar till

1:25 4:50 7:50

samma men glömt adressen. Kan Idun upplysa mig därom?

Blivande sångerska.

Svar: Skolan heter Scuola italiana di Stocolma, dess föreståndare är Signor Pietro Picotti och adressen är Drottninggatan 82.

S:t Moritz.

Fråga: Skulle Idun vilja vara vänlig och giva mig adr. till ett hotell i S:t Moritz (Schweiz) med moderat pris, bra, och som ej mottager lungsjuka.

En som läser Idun.

Svar: Det är i allmänhet ganska dyrt i St. Moritz, isynnerhet under högsäsongen. — Hotel Belvedere hör dock ej till de dyrare, 19 fr. pr dag. Pension Waldhaus tar 18 fr. och Pension Meierei 15 fr. pr dag.

Som folk är mest (Hökerbergs) av Hans von Rosen har blivit en succésbok och den förtjänar det. Ingen betydande litteratur, men en trevlig förströelsebok, som har både satir och värme och som passar bra för en lättjefull stund. En utmärkt hängmattsbok, skulle man ha sagt om sommaren. Stockholmsluft och societetstyper spetsigt — ibland kanske lite indiskret porträtligt — skildrade. Er fru vill gärna ha den i julklapp.

"På persiska karavanvägar" har den bekante tyske författaren Bernhard Kellermann färdats, och hans resa har inspirerat honom till en bok som i svensk dräkt presenteras av Hökerbergs förlag (kr. 5:75). Persien i våra dagar är, säger förf., en säregen blandning av gammalt och nytt. Hundratals bilar göra nu för tiden djupa spår i ökensanden och representera en modernare takt än den de gamla kamelkaravanerna voro mäktiga, och ett annat tecken på Persiens framåtanda är fotogenlampornas, i några fall elektricitetens erövring av de persiska städerna. Men i ett avseende ligger gamla tiders mörker fortfarande över landet: kvinnofrågan är inte på långa vägar löst, och "förrän slöjan faller, förrän kvinnan blir en medlem i samhället i västerländsk mening, kan solen bakom det silverne lejonet inte gå upp i full glans". Persiskan lever alltjämt i sträng isolering från yttervärlden och tillbringa sin dag i fullkomlig sysslolöshet. Vid

Bomullsgarn

Domestiker

Lärfter

Hollands

Madapolam

Nainsock

Flaneller

Kulörta

Bomullstygger

Lakansvävnader m. m.

— INGEN —

HUSMODER KAN UNDVARA

GEFLE GARN

och **SVANENS VÄVNADER**

Åttioårig erfarenhet garanterar varan.

Åttioårig erfarenhet garanterar varan.

Elfgårdens Sjuk- och Vilohe, m,

Djurås (Dalarna). Läkare: Doktor Gertrud Gussander. Öppet året om för behandling och vila. I alla avseenden modernt utrustat och förstklassigt. Förträdesvis behandlas Måltämningsorganens sjukdomar och Rheumatiska fall. Hjälpension från 9 kronor per dag. Prospekt sändes från kontoret, adr. Djurås.

Doktor A. Kjellbergs Institut

(Innehavare Doktor Sven Backman.) Kurs i fysikalisk behandling: Massage, sjukgymnastik, ljus-, elektrisk- och värmebehandling.

Holländaregatan 3, Stockholm. Tel. Norr 667. Begär prospekt.

I sjukgymnastik,

MASSAGE och övriga FYSIKALISKA BEHANDLINGSMETODER börjar ny kurs 20 jan. 1930. Grundlig och billig utbildning. Låga levnadskostnader. Anmälan snarast erforderligt, enär pågående kurs var dubbelt övertäckt.

Begär prospekt!
MALMÖ ZANDER-INSTITUT.

PLATS SÖKANDE

Husmödrar.

Vid behov av barnavårdarinnor, viliga att deltaga i förekommande hemssysslor eller vid behov av hjälp med ålderdomsvård eller enklare sjukvård i hemmen: vänd Eder då med förtroende till

Hvita Korsets

Sköterskeförening

i Almhult vars förmedlingsprincip är "lämplig sköterska på rätt plats". Önskvärd månadslön för nyutexam. är 50 kr. samt 60 å 65 kr. för äldre Hvita Korssyster. (För resa till arbetsplatsen efter 3 m. tjänstgöring.) Förfrågningar besvaras och elevprospekt sändes på begäran av Sysstomannen, Hvita Korset, Almhult. (Tel. 71.)

SVENSKA TRYCKERI-AKTIEBOLAGET

STOCKHOLM

Huvudaffären: Klarabergsgatan 54
Tel.: Norr 32955

Filialen: Riddaregatan 17
Telefoner: 72565. N. 6 47

Utför alla slags

Bok-, Tidnings-, Illustrations- och Accidenstryck

hennes blivande makes "friert" står hon gömd och hör hur han och hennes fader göra upp affären; först när alla detaljer äro ordnade får mannen se sin tillkommande — i en spegel! Dylrika intressanta smådrag ur dagligt persiskt liv äro talrika i den i en personlig, målade stil hållna boken, som är en god källa att hämta vetande ur, då det gäller våra dagars Persien.

"Huvudjägare och soldyrkare i Sydamerika" är en nyhet hos Natur och Kultur (kr. 6:75). Prof. Rafael Karsten, finländare, sociolog, religionshistoriker och etnograf, skildrar i den sina upplevelser under en forskningsresa till det inre av Ecuador och Peru. Det var dels jibarostammarna i det förra landet, dels quichaindianerna i trakten av den gamla intressanta inkastaden Cuzco i Peru som färden gällde, och från dessa bägge etapper berättar förf. underhållande många episoder. Boken är lättläst och populär, det senare t. o. m. i så hög grad att man nästan önskar, att förf. givit än större inblick i indianernas dagliga liv och knappt in på beskrivningarna av sina egna färder.

Kårt barn har många namn — den gamla sanningen besannas sig, då vår forskningsresande Eric Mjöberg berättar om den av Sundaöarna, som officiellt heter Bali men som av dr Mjöberg kallas "solskensön", "hjältarnas ö", "en av juvelerna i Hollands krona" och "De tusen templens ö". Det sista har fått bli rubrik på hans volym (Natur och Kultur, kr. 8:50) om detta sannskyldiga jordens paradys. En högtstående gammal kultur, en förfinad, djupt religiös folkstam, ett yppigt fruktbart åkerbruksland med ett av havets inflytande tempererat hälsosamt klimat, sådan är denna underbara del av vår värld. Vad under då att t. o. m. en så vittberest herre som dr Mjöberg inspirerats till denna verkligt fängslande och gedigna skildring — behandlande livets alla företeelser hos de sympatiska balineserna — som av förlaget dessutom påkostats en slösande rik illustration av högsta kvalitet? A. E.

Törne och konvalj, en trädgårdsbok för blomstervänner, egnahemsbyggare och amatörer, har utgivits på Wahlström & Widstrands förlag. Författaren, A. S. Suneson, till yrket stationskarl, har under sina många förflyttningar från den ena stationen till den andra — från den lappländska ödebygden till det småländska

Bankeryd, där hans anläggningar fått lovord och blivit prisbelönta — samlat många rön av intresse för trädgårdsodlaren. Boken, som förtjänar att bli uppmärksam, kostar kr. 4:75.

Gravoffret, andra delen av Aischylos' berömda trilogi "Orestien", har i tolkning av Emil Ziliacus utsänts från Gebers förlag. Den kostar kr. 3:75.

Skolminnen heter en serie, som Bonniers förlag börjat utgiva, berörande skollivet i vardagslag i gamla tider. Som de tre första häftena föreligga "Lärarinnor och skolflickor i sekelskiftets Göteborg", av Edit Ahrenlöf, "Minnen från Nya Elementarskolan i Stockholm" av C. G. Santesson och "Minnen från Kristianstads skola" av Fredrik Lagerroth. Pris pr st. 1:25.

Fem porträtt, Fredrik Bööks nya essaysamling, belyser olika sidor och tidsmiljöer i svenskt 1800-talsliv. De porträtt professor Böök tecknar äro Valerius, Jacob Adlerbeth, Vitalis, Sophie von Knorring och Louis de Geer som författare. Boken, som utkommit hos Norstedts, kostar kr. 6:75. — På samma förlag har utgivits en ny upplaga av Vitalis' *Dikter*, redigerade av Algot Werin. Pris kr. 4:50.

Ett praktverk som bör finnas i alla de svenska hem, där intresse för gammal svensk kultur lever är "Svenska kulturbilder", i två delar, samlade och delvis skrivna av Sigurd Erixon och Sigurd Wallin, Skoglunds förlag, pris 11:50 per del. I dessa två volymer giva en rad av våra främsta fackmän i intressant och lättfattlig form en större allmänhet del av sina forskningar inom såväl den gamla allmogekulturen som från äldre tiders kända svenskers hem och från det gamla Stockholm. Bildmaterialet är förstklassigt och utstyrseln den bästa tänkbara.

Hän mot stjärnorna, psykiska rön och erfarenheter av H. Dennis Bradley, föreligger hos Chelius & C:o. Boken kostar 7 kr.

Solbacka Läroverk

(Internat för gossar; klass 1-6; 29:de läsåret.)

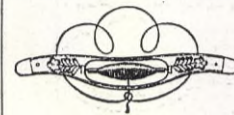

Realskola under K. Skolöverstyrelsens inspektion. Examinationsrätt. Fullständigt treårigt gymnasium kommer att upprättas.

Härligaste sörmäländsk natur. Skog och sjö. Hårdande friluftsliv och idrottsliv. Moderna lokaler. — Vårterminen börjar den 13 januari. — Fullgott uppförandebetyg fordras. — Avgifter pr läsår f. n.: klass 1 kr. 1,800:—, klass 2-3 kr. 2,000:—, klass 4-6 kr. 2,100:—.

Skolans inspektor: Rektor Carl Svedelius, Stockholm. — Post- och järnvägsstation: Stjärnhov (vid Västra stambanan, 84 km. från Sthlm). Rt. Stjärnhov 17. — Närmare upplysningar genom

REKTOR FOLKE GODING.

Johanna Brunssons Vävskola

Grundad 1873.

Utbildar praktiskt och teoretiskt Vävlarinnor och Yrkesutövare samt håller kurser i Hemvävning. Vårterminen börjar 15 jan. 1930. —

Stockholm, Kungsgat. 70, 2 tr., hörn. av Vasagat. Tel. Norr 437, privat 133 63. Prospekt. ALMA JACOBSON.

GUNILLA-SKOLAN, UPSALA.

Grundad 1911. Gamla Torget 2. Telefon 370. HUSMODERSKURSER för bildade unga flickor börja den 28 jan. 1930. SYKURSER i llnesöm, klädsöm och barnkläder börja den 11 febr. 1930. Prospekt och närmare upplysningar på begäran. KARIN GERLE. ANNA SCHENSTRÖM.

Kajiser-Carlssons Husmodersskola.

Vårt. börjar 16 jan. 1930. Underv. i matl., bakt., konservering, kläd-, linne- och konstsoömad. Fackutb. lär. Moderna lokaler. Prospekt från: fru Ebba Kajiser-Carlsson, ex. skolkösklär., ÖREBRO.

Sätergläntans Vävskola,

I DALARNA

emottager bild. unga flickor. Undervisning i all slags vävnad. Vinterkurs börjar 20 jan. Högläge! Utmärkt sportplats. Adr. Insjön. Tel. 95.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

- Arboga:** Arboga-Posten.
- Avesta:** Avesta-Posten.
- Bollnäs:** Tidningen Ljusnan.
- Borlänge:** Borlänge Tidning.
- Borås:** Borås Tidning.
- Engelholm:** Engelholms Tidning.
- Eskilstuna:** Eskilstuna-Kuriren.
- Falkenberg:** Hallands Nyheter.
- Falun:** Falu-Kuriren.
- Gävle:** Gefle-Posten.
- Halmstad:** Tidningen Halland.
- Hedemora:** Södra Dalarnes Tidning.
- Hudiksvall:** Hudiksvalls-Tidningen.
- Hälsingborg:** Hälsingborgs Dagblad.
- Härnösand:** Härnösands-Posten.
- Hörby:** Mellersta Skåne.
- Jönköping:** Smålands Allehanda.
- Kalmar:** Barometern.
- Karlskrona:** Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad:** Värmlands Läns Tidning.
- Katrineholm:** Katrineholms-Kuriren.
- Köping:** Bärgslagsbladet.
- Landskrona:** Landskrona-Posten.
- Linköping:** Östgöten.
- Ludvika:** Ludvika Tidning.
- Luleå:** Norrbottens-Kuriren.
- Lysekil:** Lysekils-Posten.
- Malmö:** Skånska Aftonbladet.
- Mariestad:** Tidning för Skaraborgs län.
- Mjölby:** Mjölby Tidning.
- Mora:** Mora Tidning.
- Motala:** Motala Tidning.
- Nyköping:** Södermanlands Läns Tidning.
- Nässjö:** Nässjö-Tidningen.
- Piteå:** Norrbottens Allehanda.
- Skara:** Skaraborgs Läns Tidning.
- Skövde:** Skaraborgs Läns Annonsblad.
- Sollefteå:** Sollefteå-Bladet.
- Strömstad:** Strömstads Tidning.
- Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
- Säter:** Sätters Tidning.
- Söderhamn:** Söderhamns Tidning.
- Söderköping:** Söderköpings-Posten.
- Södertälje:** Södertälje Tidning.
- Sölvesborg:** Sölvesborgs-Tidningen.
- Tranås:** Tranås Tidning.
- Trälleborg:** Trelleborgs Allehanda.
- Uddevalla:** Bohusläningen.
- Ulricehamn:** Ulricehamns Tidning.
- Umeå:** Västerbottens-Kuriren.
- Upsala:** Tidningen Upsala.
- Vadstena:** Östgöta-Bladet.
- Visby:** Gottlänningen.
- Vänersborg:** Elfsborgs Läns Annonsblad.
- Västervik:** Västerviks-Tidningen.
- Västerås:** Westmanlands Allehanda.
- Växjö:** Nya Växjöbladet.
- Örebro:** Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks Allehanda.
- Östhammar:** Östhammars Tidning.

Hämorrhoider

säker fullständig läkning utan operation med de sedan 25 år tillbaka erkända

Anusol-Goedecke

— Suppositorier —

Anusol Goedecke endast äkta i röda askar med firma Goedecke & Co., Chemische Fabrik und Export-Aktiengesellschaft, Leipzig, etikett och plombering. Varning för värdelösa efterapningar och ersättningspreparat. För Anusol-Goedecke finns det ingen ersättning. Anusol-Goedecke upphäver snabbt de ofta svåra smärtorna och möjliggör en lätt avföring. Det desinficerar, torkar och läker de sjuka stäl-lena. Inga narkotiska beståndsdelar. Lätt att använda. Fås på alla apotek.

MAZETTI ÖGON-CACAO

DELIKAT KRAFTIG HÄLSOSAM
ÅTGÅR ENDAST FÖR CIRKA TVÅ ÖRE TILL EN KOPP

2¹/₂
öre

En portion gröt
kostar endast

2¹/₂
öre

I vinterns råkalla vindar

Vem önskar inte att vara vacker samt att behålla sitt ungdomliga utseende så länge som möjligt? Skall detta uppnås, måste Ni skydda Eder hud mot höstens råa luft och vindar. Därför behöver Eder teint jämt stimuleras.

De flesta veta av erfarenhet, att "OATINE" står långt över alla andra toilett-crëmer. "OATINE" och "OATINE SNOW", dessa utomordentliga, diskreta skönhetsmedel äro både föda och näring för huden. Behandlar Ni dagligen huden med "OATINE" och "OATINE SNOW" erhåller Ni den åtråvärda mjuka, släta hud vilken skänker utseendet ungdomlighet och charm, ty "OATINE" verkar uppmjukande, antiseptiskt och adstingerande på huden samt avlägsnar allt damm och smuts även från de djupaste porerna. Använd "OATINE" om natten och "OATINE SNOW" om dagen — och Ni bevarar huden silkeslen och vacker.

Begär uttryckligen

Oatine

och tillbakavisa bestämt okända och dåliga efterapningar.

THE OATINE COMPANY A.-B.

LONDON - KÖPENHAMN - STOCKHOLM - PARIS

"OATINE" och "OATINE SNOW" fås överallt i burkar å 2: 50 samt stor burk med tredubbelt innehåll å Kr. 5: —. I tuber å Kr. 1: 25 och 2: 50. I lyxförpackning till samma pris.

Efter rakningen är huden ömtålig, varje herre bör därför använda "OATINE".

10 Grand Prix och Guldmedaljer.